

BME DIÁKKÖZPONT

A Budapesti Műszaki és
Gazdaságtudományi Egyetem

2006

friss
diplomásainak
elhelyezkedési
esélyei

Felmérés a BME-n 2004-ben végzettek körében

**A Budapesti Műszaki és
Gazdaságtudományi Egyetem**

friss diplomásainak elhelyezkedési esélyei

Felmérés a BME-n 2004-ban végzettek körében
és a 2002-ben végzettek utókövetése

Készítették:

Fortuna Zoltán
Szemerszki Marianna
Veres Gábor

Budapest, 2006. november 3.

Készült a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem
Diákközpontjának gondozásában.

A tanulmány letölthető a www.sc.bme.hu/felmeresek oldalról.

 BME DIÁKKÖZPONT

Tartalomjegyzék

1. VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ	3
2. BEVEZETÉS, MÓDSZERTAN	7
2.1. A kérdőívek összeállítása, kiértékelése	8
2.2. Reprezentativitás	9
2.2.1. A 2004-ben végzetek reprezentativitása	9
2.2.2. A 2002-ben végzetek reprezentativitása	11
3. CSALÁDI KÖRÜLMÉNYEK	13
3.1. Lakóhely	14
3.1.1. A 2004-ben végzetek lakóhelye	14
3.1.2. A 2002-ben végzetek lakóhelye	14
3.2. Családi állapot	15
3.3. Lakástulajdon, lakhatás	15
3.3.1. A 2004-ben végzetek lakástulajdona, lakhatása	15
3.3.2. A 2002-ben végzetek lakástulajdona, lakhatása	17
4. TANULMÁNYOK FINANSZÍROZÁSA	19
4.1. Ösztöndíjak, támogatások és egyéb jövedelemforrások	20
4.2. Erasmus ösztöndíj	22
5. A TANULMÁNYOK MEGÍTÉLÉSE	23
5.1. Az egyetemen tanultak hasznosíthatósága	24
5.2. A képzés erősségei	24
5.3. A képzés hiányosságai, gyengeségei	25
5.4. A szakma erkölcsi és anyagi megbecsültsége	27
6. TOVÁBBKÉPZÉS	29
6.1. A 2004-ben végzetek továbbképzési igényei	30
6.2. A 2004-ben végzetek megvalósult továbbképzései	32
6.3. A 2002-ben végzetek megvalósult továbbképzései	34
7. MUNKAERŐ-PIACI STÁTUSZ, ELHELYEZKEDÉS	37
7.1. Státusz	38
7.2. Elhelyezkedés	40
7.2.1. Az elhelyezkedést segítő csatornák	40
7.2.2. Az elhelyezkedés ideje	41
7.2.3. Az elhelyezkedéshez elvárt segítségforrások	42
8. A JELENLEG BETÖLTÖTT MUNKAHELY	43
8.1. Munkahelyváltás, mellékállás	44
8.2. A munka szakmaisága, a munkakör	45
8.3. Vezetői beosztás, előrelépési lehetőség, elégedettség	47
8.4. Méret, cégforma, tulajdonosi szerkezet	48
8.5. Mobilitás	50
8.6. Nyelvismeret	50
8.7. Jövedelmi viszonyok	51
9. MELLÉKLETEK	57
9.1. Képzési területek és kibocsátások 2004-ben	58
9.2. A 2004-ben végzetek kérdőíve	59
9.3. A 2002-ben végzetek kérdőíve	63

1.

Vezetői összefoglaló

1. Vezetői összefoglaló

Utókövetéses vizsgálatunkat immár nyolcadik alkalommal végezzük el, így egyre hosszabb időszakok állnak rendelkezésünkre, melyek lehetőséget biztosítanak a korábbi azonos témájú kutatások eredményeivel történő összehasonlításra. Utókövetéses vizsgálatunkat most először oly módon bővítettük, hogy a 2002-ben diplomát szerzett és két évvel ezelőtt már felmért évfolyamot ismételten megkerestük. Így rendelkezésünkre állnak olyan adatok, amelyek egy végzett évfolyam négy éves teljesítményét képesek mérni. Az idén 1292, 2004-ben diplomát szerzett, valamint 1143, 2002-ben diplomát szerzett végzettünket értük el kérdőívünkkel. A válaszadók száma 349 (2004-ben végzett) és 286 volt; válaszaik alapján az alábbi legfontosabb megállapításokat tesszük:

1. A végzetek és a szülei lakóhely szerinti megoszlása alapján megállapítható, hogy a fővárosba történő és a fővárosból kiinduló migráció továbbra is jelentős. Amíg a végzetek szüleinek 34,6 %-a él Budapesten, addig a végzetek közül 64,5 %. A 2002-ben végzetek körében a fővárosiak aránya további 3 %-kal, 69,8 %-ra nőtt a 2 évvel ezelőtti adatfelvételhez képest.
2. Eddigi felméréseink közül a 2004-ben végzett évfolyam esetén volt a legmagasabb a tartós párkapcsolatban résztvevők aránya, 44,6 %.
3. A 2004-ben végzetek 41,5 %-ának van már saját lakása, míg a 2002-ben végzetek körében az elmúlt két évben 34,7 %-ról 66,4 %-ra nőtt a saját lakással rendelkezők aránya.
4. A lakhatással kapcsolatos költségek vonatkozásában konkrét havi összegről beszámolóik 2006 februárjában átlagosan 39.571 Ft-ot költöttek lakhatásra, azaz lakbérre, illetve rezsiire együttesen.
5. A tanulmányok finanszírozását tekintve a különböző jövedelmi források között a családi támogatás egyértelműen vezet, a végzetek 97,7 %-át támogatta anyagilag a családja. Az állami támogatás szerepe is igen jelentős, a volt hallgatók 79,4 %-a részesült ilyenben tanulmányai során, munkajövedelmről 44,7 % tett említést. Egyéb támogatásról egytizednyien számoltak be.
6. Az elmúlt 3 évben jelentős mértékben megnőtt a tanulmányaik során Diákhitel igénybe vevők aránya (válaszadók 25 %-a), amely kihatott a munkajövedelem részarányának csökkenésére. Mivel az eddigi vizsgált évfolyamok nem a teljes képzési idő alatt vehették igénybe e finanszírozási formát, a jövőben a munkajövedelmet még inkább kizorító hatást valószínűsítünk.
7. A végzés után másfél-két évvel történő értékelés nyilvánvalóan nem túlságosan távoli időpont a teljes körű mérlegeléshez: a végzetek az egyetemen tanultakat – a korábbi évekhez hasonlóan – alapvetően hasznosnak vélik munkájukban. A válaszok együtöde arra utalt, hogy az egyetemen szerzett ismeretek elengedhetetlenek, s a végzetek további egyharmada jól használhatónak véli az ott tanultakat. A legkedvezőbb értékelést az építészmérnökök adták, továbbra is kedvezőtlen a GTK-n végzett hallgatók utólagos értékelése.
8. A képzések erősségét elsősorban a szakmai szemlélet és gondolkodásmód átadásában látják a végzetek, ezen erősség aránya adja az erősségekre adott válaszok 62 %-át.
9. Ahogy az elmúlt hét évben, úgy most is az egyetemi képzés fő gyengesége a szakmai gyakorlatok hiánya, vagy nem kielégítő aránya az oktatás egészén belül. A gyakornokként bevonható hallgatók iránti nagy igényt már műegyetemi projektek is bizonyították.
10. A szakma erkölcsi és anyagi megbecsülésére vonatkozó vélemények változása az előző évihez képest minimális, bár az anyagi megbecsülés vonatkozásában az értékelés kedvezőtlenebbé válása figyelhető meg. Ezáltal még inkább eltérővé vált a két szempont megítélése, ami továbbra is abba az irányba mutat, hogy a végzetek összességében inkább tartják szakmájukat erkölcsileg megbecsültnek, mint anyagilag elismertnek.
11. A továbbképzések iránti igény soha nem volt még ilyen magas, több karon a frissdiplomások 100 %-a tovább képezné magát, a továbbképzés iránti átlagos igény 97,9 %.
12. A továbbképzést igénylők válaszaik most is azt mutatják, hogy a legnagyobb igény a szakirányú továbbképzések iránt van, de továbbra is igen nagy arányt képviselnek a menedzsmenttel, gazdasági ismeretekkel kapcsolatos képzések, és a tavalyi évhez képest valamelyest kisebb mértékben a nyelvi képzések.

13. A továbbképzések leginkább kívánatos formái között az önképzés súlya valamelyest alacsonyabb, míg az újabb diploma megszerzése iránt mutatózó igény magasabb volt, mint egy évvel korábban. A PhD, illetve DLA formában történő továbbképzést a végzettek 12 %-a jelölte meg.
14. A megkérdezettek 61,3 %-a jelezte, hogy a megkeresés időszakában részt vett valamilyen továbbképzésen. Ez az igen magas arány figyelemre méltó, azt jelzi, hogy a végzettek többsége nem csupán a távoli jövőben, hanem már a karrier legelső szakaszában igényli megszerzett tudásának kiegészítését, bővítését, vagy munkaadója látja szükségét ennek. Különösen igaz ez akkor, ha figyelembe vesszük, hogy – miután egy konkrét időpontra kérdeztünk rá – a válaszadók között nem szerepelnek azok, akik egy korábbi időpontban már elkezdték, s addigra befejezték képzésüket.
15. A továbbképzésre költött összeg nagysága igen változatos, a legalacsonyabb érték 4 ezer Ft volt, a legmagasabb pedig 4 millió. Természetesen ezen belül a végzettek saját maguk átlagosan jóval alacsonyabb összeget költöttek továbbképzésükre, mint amit a munkáltatójuk révén kaptak, hiszen míg a saját maguk által fizetett összeg átlagos nagysága valamivel 100 ezer Ft alatt volt, addig a munkáltatók által kifizetett összeg ennek duplája, a 2005-ös évet tekintve. Ezen kívül a munkáltatók jelentős része munkaidő-kezdményekkel is támogatta a diplomásokat (a végzettek 20,9 %-a számolt be erről).
16. A 2002-ben végzettek 67,4 %-a jelezte, hogy a diplomaszerezést követően szerzett valamilyen új végzettséget igazoló bizonyítványt, részt vett valamilyen tanfolyamon, továbbképzésen. A már megvalósult továbbképzések nagy száma ellenére a kérdőívet kitöltők 81,8 %-a továbbra is szükségesnek látja ismereteinek bővítését valamilyen továbbképzés keretében.
17. A foglalkoztatottak aránya 90,3 %, a tanulók (doktoranduszok és nappali tagozatos hallgatók) aránya 8,5 %, a munkanélküliek aránya 0,9 % (ez latta marad az előző két adatfelvétel eredményének), valamint az egyéb inaktívák aránya 0,3 %.
18. A 2002-ben végzettek esetében is megfigyelhető az az általánosan ismert jelenség, amelyet az életpálya kezdeti szakaszán megfigyelhető helykeresés, a munkaerőpiacra lépés ideiglenes elhalasztása, a későbbi stabilabb munkaerő-piaci pozíciók kialakulása jellemez. Az elmúlt két évben 10 %-kal nőtt a munkaviszonyban foglalkoztatottak aránya (az összes foglalkoztatott aránya 4 %-kal nőtt), s csökkent a hallgatók (nappali tagozatos, doktorandusz) aránya.
19. A megkérdezettek több mint 1/3-a ismerősök segítségével helyezkedett el, így tehát továbbra is ez a leg-sikeresebb álláskereső csatorna. Az online állásközvetítő oldalak álláskeresőben betöltött szerepe négy éve dinamikusan növekszik. A tanulmányi szerződéssel és munkaügyi központok segítségével elhelyezkedők aránya továbbra is a legalacsonyabb.
20. Az első munkahely megtalálásának átlagos ideje az elmúlt három évben 2,4 hónapról 1,6 hónapra csökkent. Ugyanezen időszak alatt 45,6 %-ról 66,2 %-ra nőtt azok aránya, akik már 1 hónapon belül el tudtak helyezkedni, valamint 10 %-ról 5 %-ra esett azok aránya, akik 6 hónapon belül nem tudtak elhelyezkedni.
21. Az elhelyezkedéshez a végzettek 65,4 %-a nem kapott segítséget az egyetemről (a végzettek 63,4 %-a szükségesnek tartotta), ez az elmúlt három évben kapott legalacsonyabb érték. Megfigyelhető az elvárt segítség-típusok átrendeződése, igénynövekedés tapasztalható a gyakorlati és személyes kontakton alapuló segítségformák terén (pl.: cégelődás, gyárlátogatás, próbainterjú, motivációs levél írás).
22. A 2004-ben végzett állásban lévők közel 2/3-a dolgozik első munkahelyén, míg négy éves időtávon vizsgálódva elmondható, hogy a 2002-ben végzetteknek már csak fele dolgozik első munkahelyén.
23. Nyolc év adatait vizsgálva megfigyelhető, hogy a felmérés pillanatában azok aránya, akik nem szakmájukban dolgoztak, a kezdeti 4 %-ról 10 %-ra nőtt, továbbá a részben szakmájukban dolgozók aránya 24 %-ról 16 %-ra csökkent. A nők továbbra is kétszer akkora arányban vállaltak szakmájuktól eltérő munkát. Az elmúlt nyolc évben minden alkalommal az építésmérnökök és az építőmérnökök körében volt legmagasabb a szakmájukban elhelyezkedők aránya.
24. A 2002-ben végzettek 4/5-e szakmájában, 14 %-a pedig részben szakmájában dolgozik.
25. Örömteli, hogy a 2002-ben végzettek körében első megkérdezésünk óta 6 %-kal nőtt a vezető beosztásúak aránya.
26. A 2004-ben végzettek 51,6 %-ának – saját bevallása szerint – egy-két éven belül lesz lehetősége valamilyen szakmai / vezetői előrelépésre.

27. A 2004-ben végzettek átlagosan 64 percet ingáznak naponta. Ez az érték lényegében megegyezik a 2003-ban végzett évfolyamnál mért értékkel (60 perc). Időben a legtöbbet a budapesti székhelyű cégek alkalmazottai utaznak (72 perc).
28. A 2004-ben végzettek 58 %-a költözne el, ha munkája megkívánná. A mobilitási hajlandóság az egzisztencia javulásával és a családi kötıdéses erősödésével csökken, melyet a 2002-ben végzett évfolyam adatainál is megfigyeltünk. A korábbi 55,5 %-os érték 2 évvel később már csak 47 %.
29. A 2004-ben végzettek havi bruttó átlagjövedelme 2005-ben 260.530 Ft volt. Figyelembe véve a 3,6 %-os inflációt, csekély, mintegy 10.000 forintos átlagos reálbér csökkenésről beszélhetünk a 2003-ban végzett évfolyam adataihoz képest.
30. A szellemi foglalkozásúak – KSH terminológia szerint – számított havi bruttó átlagkeresete 2005-ben 222.768 Ft volt. Az átlagos országos helyzethez képest tehát átlagos végzettjeink továbbra is kedvező helyzetben vannak, azaz a BME diploma az átlagnál magasabb jövedelmet jelent, már a karrier legelején is.
31. A 2002-ben végzettek jövedelme 2 év alatt 33 %-kal nőtt.
32. A várakozásoknak megfelelően a vezető beosztásban dolgozók keresete nagyobb, mint a nem vezetőké, bár korábbi felméréseinkhez képest ez a különbség a 2004-es évfolyam esetén meglehetősen kicsi: 11.810 Ft. A 2002-es évfolyamnál a vezetők és a beosztottak közötti különbség jóval nagyobb: 71.576 Ft volt.

2.

Bevezetés, módszertan

2. Bevezetés, módszertan

Az új Felsőoktatási Törvény¹ az intézményből kikerülőök utókövetését kötelezően elvégzendő feladatként írja elő a felsőoktatási intézmények számára. Bízunk benne, hogy az intézmények nem csak kötelezettségként tekintenek a vizsgálatokra. Az általunk immár nyolcadik alkalommal elvégzett utókövetés részét képezi a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem (BME) minőségbiztosítási rendszerének, melynek keretében az egyetem rendszeresen felmérést végez az elsős hallgatók, a végzett hallgatók és a végzettséget alkalmazó cégek között. Jelen felmérés célja, hogy képet kapjunk a végzett hallgatók, mint a felsőoktatás egyik legfőbb érintettjeinek helyzetéről, véleményéről. Ebben az évben a vizsgálat a 2004-ben, alapképzésben, nappali tagozaton diplomát szerzett magyar állampolgárságú hallgatók felmérésére irányult. A trend-jellegű megállapításainkat a korábbi évfolyamok azonos időtartamú munkapiaci ismeretekkel rendelkező válaszadóinak válaszaihoz mérjük. Utókövetés vizsgálatunkat most először oly módon bővítettük, hogy a 2002-ben diplomát szerzett és két évvel ezelőtt már felmért évfolyamot ismételtlen megkerestük. Igaz, vizsgálatunk nem személyhez kapcsolt, de az adott évfolyamra tett megállapításaink így is érdeklődésre tarthatnak számot. Ahhoz, hogy az adatok kiértékelése során kapott információkat mérni tudjuk – a forrás pontos megjelölése mellett –, felhasználjuk az Oktatási Minisztérium Közgazdasági Főosztályának Statisztikai Osztálya (OM) által évente kiadott felsőoktatási statisztikai tájékoztatót, továbbá merítünk az Állami Foglalkoztatási Szolgálat (ÁFSz) és a Központi Statisztikai Hivatal (KSH) által közlést adatközlő is.

2.1. A kérdőívek összeállítása, kiértékelése

A felmérést a korábbiakkal megegyező módon, önkéntes kérdőíves technikával hajtottuk végre. A kérdőíveket a BME Diákközpont a Hallgatói Információs és Pénzügyi Rendszer (Neptun rendszer) segítségével – az adatvédelmi szabályok betartása mellett – juttatta el a célcsoporthoz. A kérdőívek kiküldése előtt telefonon megkerestük a célcsoport tagjait, ismertettük vizsgálatunk célját, rákérdeztünk a részvételi hajlandóságra, egyeztetettük az adatokat. A hallgató beiratkozáskor megadott adataiban beállt változások sajnos a legtrókébb esetben kerülnek bejelentésre, és így a Neptun rendszerben való frissítésük is esetleges. Emiatt – főleg a 2002-ben végzett évfolyam esetén – az előzetes megkeresés nem volt túl sikeres. A kérdőív kitöltésére internetes felületet hoztunk létre és fenntartottuk a díjmentes válaszborítékban vagy faxon történő visszaküldés lehetőségét is. A válaszadó anonimitását minden esetben biztosítottuk. Nyereményjátékkal ösztönöztük a végzettséget, ám sem a nyereményjáték, sem a többféle visszaküldési lehetőség nem emelte a válaszadási hajlandóságot a korábbi években tapasztalt szint fölé.

A 2004-ben végzett évfolyam kérdőíve (9.2. melléklet) a korábbi évekhez hasonlóan változatlanul három témakörből áll. Első alkalommal tettünk fel a továbbképzésre és a lakhatásra költött összeggel kapcsolatos kérdéseket. A kérdések megfogalmazásakor a korábbiakhoz hasonlóan most is konkrét időpontra kérdeztünk rá (2005. december 31.). A válaszok a 2004-ben végzett frissdiplomás mérnökök, matematikusok, mérnök-fizikusok és műszaki menedzserek legalább egy-másfél éves munkaerő-piaci tapasztalatait tükrözik. A 2002-ben végzett évfolyamnak feltett kérdések (9.3. melléklet) a diplomaszerezést követően szerzett új képzettségek, a munkakör és a jövedelem témák köré csoportosultak.

A kereseti és jövedelmi adatok közlésekor a KSH módszertani meghatározásait használjuk. A bruttó átlagkereset: a személyi jövedelemadó, az egészségbiztosítási és nyugdíjárulékot, valamint a munkavállalói járulékot is tartalmazó alapbér és egyéb jogcímenen fizetett kereseti elemek (bérpótlék, kiegészítő fizetés, prémium, jutalom, 13. és további havi fizetés) 1 hónapra átlagolt összege. A kereseten kívüli egyéb pénzbéli és természetbeni juttatások: a külföldi kiküldetésnek a munkabér összegét meghaladó díjazása, a lakhatási költségtérítés, az étkezési hozzájárulás, a munkába járás költségének térítése, a saját használatra biztosított gépjárművel kapcsolatos költségtérítések, a jubileumi jutalom és a tárgyjutalmak 1 hónapra átlagolt összege. A bruttó átlagjövedelem: a kereset valamint a kereseten kívüli egyéb pénzbéli és természetbeni juttatások 1 hónapra átlagolt összege.²

¹ 2005. évi CXXXIX. Törvény a felsőoktatásról, 34. § (6), 53. § (6), 103. § (1) (aa), 130. § (4), 156. § (2)

² Forrás: <http://portal.ksh.hu/pls/ksh/docs/hun/modsz/modsztoc.html>

A tanulmány elkészítése előtt rögzítettük, hogy százalékos értékelés esetén a vizsgált értékek a bázisértéktől való, a bázisérték legalább 20 %-ával megegyező eltérését értékeljük jelentősnek, továbbá, amennyiben a hiányzó válaszok aránya nem haladja meg a 3 %-ot, abban az esetben az értékes választ megadók számához viszonyítjuk az egyes válaszkategóriák arányát. Amennyiben a hiányos válaszok aránya meghaladja a 3 %-ot, akkor a válaszhányó nagyságát külön feltüntetjük. Abban az esetben, ha a táblázatok csak a 2002-ben végzettek vonatkozására vonatkoznak, azt a táblázat címében jelezzük, a 2004-ben végzettek külön utalást a táblázat címében nem teszünk. Az idősor jellegű adatoknál a 2002-ben végzettek két évvel korábbi megkérdezését „2002.”-ként, a jelenlegi megkérdezését „2002Ú.”-ként, a 2004-ben végzett évfolyamot „2004.”-ként jelöljük.

Azokban az esetekben, amikor egy válasz-kategória valamelyik évben nem szerepelt, az adott cellát sötét háttérrel látjuk el. Amikor az adott kategóriában nem kaptunk választ, a cella „-” jelet tartalmaz, továbbá, ha a kapott válaszok aránya a kerekítés során nulla értéket vett fel, azt „0”-val jelöljük. Az egyetem egyes karainak rövidítésekor a következő konvenciókat alkalmazzuk: Építésmérnöki Kar (ÉPK), Építőmérnöki Kar (ÉMK), Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar (GTK), Gépészmérnöki Kar (GPK), Közlekedésmérnöki Kar (KSK), Természettudományi Kar (TTK), Vegyészmérnöki és Biomérnöki Kar (VBK), valamint Villamosmérnöki és Informatikai Kar (VIK).

2.2. Reprezentativitás

2.2.1. A 2004-ben végzettek reprezentativitása

Ahhoz, hogy a 2004-ben kiadott diplomák között a BME súlyát meghatározhatjuk, az OM felsőoktatási statisztikáit használtuk fel segítségül. A BME-n 2004-ben diplomát szerzettek száma – az összes képzési formában – 1449 fő (2003-ban 1579 fő, 2002-ben 1457 fő), amelyből 68-an (2003-ban 107-en, 2002-ben 61-en) főiskolai szintű oklevelet szereztek, a külföldiek száma pedig 21 fő (2003-ban 22 fő, 2002-ben 82 fő) volt. A BME országos kibocsátásban ISCED tanulmányi területek (Oktatási és Képzési Területek Kézikönyve, Eurostat) szerint részletezett súlyát a 9.1. melléklet tartalmazza. A BME jelen tanulmány írása idején tíz fő tanulmányi területen folytat képzést. 2004-ben a végzetteket tekintve a fő tanulmányi területek száma kilenc volt, ugyanis nem végzett még okleveles közgazdász (gazdálkodási szakon) egyetemünkön. A kilenc fő tanulmányi területen országosan kibocsátott diplomák száma 15019 (egyetemi: 3684, főiskolai: 11335), így ezt a kilenc területet tekintve a kiadott egyetemi diplomák között a BME súlya 37,5 % (2003-ban 44,4 %, 2002-ben 40,8 %), míg a főiskolai diplomák között 0,6 % (2003-ban 1,01 %, 2002-ben 0,59 %).

2004-ben a BME-n is megszerezhető képzettségeket igazoló diplomákból az országban összesen 2504-et adtak ki (egyetemi: 1763, főiskolai: 741), így a BME aránya az egyetemünkön is megszerezhető képzettségeket tekintve 57,9 % (egyetemi: 78,3 %, főiskolai: 9,2 %) (2003-ban 61,9 %, 2002-ben 57,9 %). Ezek alapján elmondható, hogy a Műegyetem kibocsátási részaránya a hasonló képzettséget nyújtó intézmények körében a 2002-ben mért szintre mérséklődött.^{3 4 5}

Az 1450 végzett hallgató telefonos úton történő megkérdezésekor 139 fő jelezte, hogy nem kíván részt venni felmérésünkben. 19 személy részére a posta valamely okból nem tudta kézbesíteni kérdőívünket, így számukra sem tudtunk lehetőséget biztosítani a véleménynyilvánításra.

A BME-n 2004-ben, alapképzésben, nappali tagozaton diplomát szerzett magyar állampolgárságú hallgatók Neptune rendszer által szolgáltatott létszámadatait az 1. táblázat tartalmazza.

³ Besenyei Roland, Csécsiné Mária Émoke, Kotán Attila, Kozma-Lukács Judit: Statisztikai Tájékoztató Felsőoktatás 2004/2005; Oktatási Minisztérium Közgazdasági Főosztály Statisztikai Osztály, 2005.,
Forrás: www.okm.gov.hu/letolt/felsoo/stat_felsoo_2004_2005.pdf, számitott adatok

⁴ Besenyei Roland, Csécsiné Mária Émoke, Kotán Attila, Kozma-Lukács Judit: Statisztikai Tájékoztató Felsőoktatás 2003/2004; Oktatási Minisztérium Közgazdasági Főosztály Statisztikai Osztály, 2004.,
Forrás: www.om.hu/letolt/felsoo/stat_felsoo_2003_2004_1217.pdf, számitott adatok

⁵ Besenyei Roland, Csécsiné Mária Émoke, Kotán Attila, Kozma-Lukács Judit, Dr. Könyves Tóth Kálmán, Statisztikai Tájékoztató Felsőoktatás 2002/2003; Oktatási Minisztérium Közgazdasági Főosztály Statisztikai Osztály, 2003.,
Forrás: www.okm.gov.hu/letolt/felsoo/stat_felsoo_2004_2005.pdf, számitott adatok

Végzettek	KAROK								
	ÉMK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VBK	VIK	Együtt
Száma [fő]	124	160	301	93	124	41	143	464	1450
Aránya [%]	8,6	11,0	20,8	6,4	8,6	2,8	9,9	31,9	100

1. táblázat: A BME-n 2004-ben végzetek létszámadatai, karonként

Az OM hasonló statisztikája szerint a BME-n végzetek összlétszáma 1449 fő. Az 1 fős eltérés az elmúlt években mért legkisebb különbség, azonban az egyes karok e két forrásból származott adatai szélsőségeket mutatnak: az Építészmérnöki Karon 27 %-kal kevesebb, míg a Gépészmérnöki Karon 19 %-kal több a Neptun rendszerben szereplő végzett hallgató az OM adataihoz képest. Az eltérések okait nem sikerült tisztáznunk.

A kézbesített kérdőívek számát (ezt tekintjük a továbbiakban alapsokaságnak), azon belül a nemek karonkénti arányát a 2. táblázat, a válaszadók számát és arányát a 3. táblázat részletezi.

Kézbesített kérdőívek	KAROK								
	ÉMK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VBK	VIK	Együtt
Száma [fő]	111	139	270	78	112	35	128	419	1292
Karok közötti aránya	8,6	10,8	20,9	6,0	8,7	2,7	9,9	32,4	100
Férfiak aránya	65,8	48,2	88,5	61,5	87,5	80,0	47,7	95,9	78,6
Nők aránya	34,2	51,8	11,5	38,5	12,5	20,0	52,3	4,1	21,4

2. táblázat: A felmértek létszámadatai, karonként [%]

Válaszadók	KAROK								
	ÉMK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VBK	VIK	Együtt
Száma [fő]	38	32	76	18	36	7	34	108	349
Karok közötti aránya	10,9	9,2	21,8	5,2	10,3	2,0	9,7	30,9	100
Kézbesített kérdőívekhez viszonyított aránya	34,2	23,0	28,1	23,1	32,1	20,0	26,6	25,8	27,0
Férfiak aránya	60,5	56,2	92,1	61,1	91,7	100	52,9	95,4	81,1
Nők aránya	39,5	43,8	7,9	38,9	8,3	–	47,1	4,6	18,9

3. táblázat: A válaszadók létszámadatai, karonként [%]

A kérdőív átlagos visszaküldési aránya egyetemi szinten 27 %, amely 3 %-kal marad el a megelőző adatfelvétel hasonló mutatójától, bár még mindig 6,5 %-kal magasabb az eddig mért legalacsonyabb visszaküldési aránytól. Ezzel kapcsolatban érdemes kiemelni, hogy a kitöltött kérdőívek darabszáma a kutatás nyolc éves időtartama alatt most a második legmagasabb, összesen 349 darab.

A férfiak válaszadási hajlandósága magasabb volt, mint a nőké (ilyet mindezt egyedül a 2001-ben végzett évfolyam esetén tapasztaltunk). Jelentős átlagon felüli válaszadási hajlandóság jellemezte az Építőmérnöki Kart, így ez a kar a válaszadók között jelentősen felülreprezentált, míg a Természettudományi Kar jelentősen alulreprezentált.

Az adatfeldolgozás során súlyozást hajtottunk végre, amellyel a minta összetételét az alapsokaság kar és nem szerinti összetételéhez igazítottuk (4. táblázat), úgy, hogy a nemek és a nyolc kar alapján összesen tizenhat, kéttizedes pontosságú súlyváltozót használtunk. A súlyozási eljárással azt biztosítottuk, hogy kutatásunk a válaszadók nemére, valamint a végzés karára, mint változókra nézve reprezentatívnak tekinthető.

Súlyozás utáni arányok	KAROK								
	ÉMK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VBK	VIK	Együtt
Karok részaránya	8,6	10,8	21,0	6,1	8,7	2,2	10,0	32,6	100
Férfiak aránya	65,8	48,2	88,5	61,5	87,5	100	47,7	95,9	79,1
Nők aránya	34,2	51,8	11,5	38,5	12,5	–	52,3	4,1	20,9

4. táblázat: A válaszadók súlyozással kapott megoszlása, karonként [%]

A Természettudományi Karon végzettek eredményeit – tekintettel a minimális számú és tisztán férfi válaszadóra – a továbbiakban csak a táblázatokban tüntetjük fel, és az egyetemre vonatkozó összegekbe, átlagokba számítjuk be, azonban az adatok szöveges elemzésére nem térünk ki.

2.2.2. A 2002-ben végzettek reprezentativitása

A BME-n 2002-ben, alapképzésben, nappali tagozaton diplomát szerzett magyar állampolgárságú hallgatók Neptun rendszer által szolgáltatott, már két évvel ezelőtti felmérésben is ismertett létszámadatait az 5. táblázat tartalmazza.

Végzettek	KAROK								
	ÉMK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VBK	VIK	Együtt
Száma [fő]	165	172	190	69	123	35	177	424	1355
Aránya [%]	12,2	12,7	14,0	5,1	9,1	2,6	13,1	31,2	100

5. táblázat: A BME-n 2002-ben végzettek létszámadatai, karonként

A 2002-ben végzettek 2004-ben történő megkérdezésekor 1316 fő részére tudtuk a válaszadás lehetőségét biztosítani, az ő ismert elérhetőségeiket tekintettük kiindulási pontnak. A telefonszámmal rendelkezők közül előzetes megkérdezésünkkor 112 fő jelezte, hogy nem kíván részt venni felmérésünkben. 61 személy részére a posta valamely okból nem tudta kézbesíteni kérdőívünket, így számukra sem tudtunk lehetőséget biztosítani a véleménynyilvánításra. A kézbesített kérdőívek számát (ezt tekintjük a továbbiakban alapsokaságnak), azon belül a nemek karonkénti arányát a 6. táblázatban, a válaszadók számát és arányát a 7. táblázatban részletezzük.

Kézbesített kérdőívek		KAROK								
		ÉMK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VBK	VIK	Együtt
2002.	Száma [fő]	159	163	185	67	121	35	169	417	1316
	Karok közötti aránya	12,1	12,4	14,1	5,1	9,2	2,7	12,8	31,6	100
	Férfiak aránya	66,0	52,1	88,6	67,2	94,2	88,6	60,4	95,2	79,3
	Nők aránya	34,0	47,9	11,4	32,8	5,8	11,4	39,6	4,8	20,7
2002ű.	Száma [fő]	121	134	167	61	113	28	161	359	1143
	Karok közötti aránya	10,6	11,7	14,6	5,3	9,9	2,4	14,1	31,4	100
	Férfiak aránya	65,3	58,2	89,2	68,8	92,9	89,3	62,1	95,0	80,3
	Nők aránya	34,7	41,8	10,8	31,2	7,1	10,7	37,9	5,0	19,7

6. táblázat: A 2002-ben végzett megkérdezettek létszámadatai, karonként [%]

Válaszadók		KAROK								
		ÉMK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VBK	VIK	Együtt
2002.	Száma [fő]	41	33	45	13	36	5	29	84	286
	Kézbcsített kérdőívekhez viszonyított aránya [%]	25,8	20,2	24,3	19,4	29,8	14,3	17,2	20,1	21,7
2002Ú.	Száma [fő]	37	18	42	9	41	7	29	82	265
	Kézbcsített kérdőívekhez viszonyított aránya [%]	30,6	13,4	25,1	14,8	36,3	25,0	18,0	22,8	23,2

7. táblázat: A válaszadók létszámadatai, karonként

Igaz, az idén 21-gyel kevesebb kérdőívet kaptunk vissza, mint 2004-ben, de a válaszadók átlagos aránya 1,5%-kal haladta meg a 2004-ben mért szintet. Megállapítható, hogy a Közlekedésmérnöki Kar válaszadóinak válaszadási hajlandósága most és két évvel korábban is jelentősen meghaladta az átlagos válaszadási hajlandóságot, a Természettudományi Kar hallgatóinak válaszadási hajlandósága pedig jelentősen átlag alatti.

Az adatfeldolgozás során itt is súlyozási eljárást használtunk, melynek módszere a 2004-ben végzettek esetén használt eljárással megegyezik. A 8. táblázat adatai alapján megállapítható, hogy nincs jelentős eltérés az egyes karok válaszadóinak egyetemen belüli arányait tekintve 2004-ben és 2006-ban.

Súlyozás utáni arányok		KAROK								
		ÉMK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VBK	VIK	Együtt
2002.	Karok részaránya	12,1	12,4	14,1	5,1	9,2	2,7	12,9	31,5	100
	Férfiak aránya	66,0	52,1	88,7	67,2	94,2	88,6	60,3	95,1	79,2
	Nők aránya	34,0	47,9	11,3	32,8	5,8	11,4	39,7	4,9	20,8
2002Ú.	Karok részaránya	10,6	11,7	14,6	5,3	9,9	2,4	14,1	31,4	100
	Férfiak aránya	65,3	58,2	89,2	68,9	92,9	89,3	62,1	95,0	80,3
	Nők aránya	34,7	41,8	10,8	31,1	7,1	10,7	37,9	5,0	19,7

8. táblázat: A 2002-ben végzett válaszadók súlyozással kapott megoszlása, karonként [%]

3.

Családi körülmények

3. Családi körülmények

3.1. Lakóhely

3.1.1. A 2004-ben végzettek lakóhelye

Most harmadik alkalommal vizsgáltuk külön a végzettek és a szüleik lakóhely szerinti megoszlását, amelyből megállapítható, hogy a fővárosba történő és a fővárosból kiinduló migráció továbbra is jelentős (9. táblázat). Amíg a szülők esetén a budapestiek aránya 34,6 % (ami szinte megegyezik a 2002-ben végzett évfolyam esetén mért eddigi legalacsonyabb értékkel), addig a végzettek esetén ez az arány 64,5 %. Amíg a fővárosi gyökerű hallgatók 7,7 %-a költözött el a városból (2003-ban végzettek esetén 4,3 %, 2002-ben végzettek esetén 14,6 %), addig a vidékiek 49,9 %-a hagyta el szülei lakóhelyét (2003-ban végzettek esetén 62,2 %, 2002-ben végzettek esetén 50,8 %). A válaszadók 1,2 %-a él külföldön. A szülők és a végzettek lakóhelyét összehasonlítva az Építőmérnöki és a Közlekedésmérnöki Karon végzettek esetén a legkisebb a fővárosiak arányának növekedése, a Vegyész-mérnöki és Biomérnöki Karon, valamint a GTK-n a legmagasabb.

Szülők lakóhelye	KAROK									2003.	2002.
	ÉMK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VBK	VIK	Együtt		
Budapest	38,0	39,8	29,5	38,9	29,2	28,6	23,4	39,5	34,6	36	34
Megyei jogú város	31,5	28,3	26,8	16,9	33,6	57,1	25,0	18,6	25,2	24	27
Egyéb város	19,4	26,8	29,5	39,0	23,9	–	33,9	28,8	28,0	26	24
Község	11,1	5,1	14,2	5,2	13,3	14,3	17,7	13,1	12,2	14	15

9. táblázat: A végzettek megoszlása a szülők lakóhelye szerint, karonként és összesítve [%]

Végzettek lakóhelye	KAROK									2003.	2002.
	ÉMK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VBK	VIK	Együtt		
Budapest	51,8	69,0	58,2	78,2	42,8	57,1	77,2	70,1	64,4	74	67
Megyei jogú város	23,2	9,4	14,7	–	25,0	14,3	3,3	8,4	11,7	9	13
Egyéb város	16,7	10,1	18,1	21,8	16,1	–	11,4	8,4	12,9	11	12
Község	8,3	11,5	9,0	–	13,4	14,3	8,1	11,2	9,8	6	8
Külföld	–	–	–	–	2,7	14,3	–	1,9	1,2		

10. táblázat: A végzettek megoszlása a saját lakóhelye szerint, karonként és összesítve [%]

3.1.2. A 2002-ben végzettek lakóhelye

A 2002-ben végzettek körében a fővárosiak aránya további 3 %-kal, 69,8 %-ra nőtt, igaz az adatfelvételt torzítja, hogy korábban nem volt lehetőség a „külföld” kategória megjelölésére. A külföldön élők aránya 2,2 %, mely különösen magas a Villamosmérnöki és Informatikai Kar válaszadói körében (informatikusok: 3,3 %, villamosmérnökök: 5,5 %). A Vegyész-mérnöki és Biomérnöki Karon végzettek továbbra is több mint 4/5-e él a fővárosban. Az Építőmérnöki Kar válaszadói körében közel 18 %-kal több a budapesti, mint 2 évvel korábban, és eléri a 88,0 %-ot.

Végzetek lakóhelye		KAROK								
		ÉMK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VBK	VIK	Együtt
2002.	Budapest	61,0	70,6	61,8	52,3	57,2	70,5	80,8	69,4	66,9
2002.ú.	Budapest	64,5	88,0	60,1	62,3	58,4	71,4	82,5	68,3	69,8
	Megyei jogú város	13,2	6,0	7,7	4,9	16,8	14,3	8,1	4,7	8,1
	Egyéb város	16,5	6,0	17,9	–	16,8	–	9,4	13,4	12,2
	Község	5,8	–	14,3	32,8	5,3	–	–	8,6	7,7
	Külföld	–	–	–	–	2,7	14,3	–	5,0	2,2

11. táblázat: A 2002-ben végzetek megoszlása saját lakóhely szerint, karonként [%]

3.2. Családi állapot

A korábbi évekhez hasonlóan idén is elmondható, hogy a házastárssal, élettárssal élők aránya (átlagosan 44,6 %, mely az eddig mért legmagasabb érték) a nők körében nagyobb, a nőknek mintegy kétharmada (65,8 %) igennel válaszolt a kérdésre. A férfiak körében ugyanez a mutató 38,9 %. Nyilvánvalóan a nemek szerinti eltérésnek köszönhető, hogy az egyes karokon végzetek körében is igen eltérő arányokat találtunk: a legtöbben az Építőmérnöki Karon és az Építésmérnöki Karon végzetek közül nyilatkoztak úgy, hogy házasok, vagy van élettársuk. Érdekes módon a végzett hallgatók lakóhelye, illetve szülei lakóhelye alig befolyásolja a válaszokat.

Házastárssal, élettárssal élők aránya	A végzés időpontja							
	1997.	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.
	33	34	40	33	35	38	43	44,6

12. táblázat: A házastárssal, élettárssal élők aránya, összesítve [%]

Házastárssal, élettárssal élők aránya	KAROK								
	ÉMK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VBK	VIK	Együtt
	56,8	54,8	50,2	38,5	39,3	28,6	39,8	39,6	44,6

13. táblázat: A házastárssal, élettárssal élők aránya, karonként [%]

A 2004-ben végzetek 5,3 %-ának van már gyermeke, leggyakrabban egy (3,1 %). A gyermekkel rendelkező válaszadók között idén csak olyanokat találtunk, akik jelenleg is házasságban, vagy élettársi kapcsolatban élnek. Egy gyermekre 12,3 végzett jutott, ami igen hasonló a korábbi évek értékeihez. Az alacsony esetszám miatt nem szignifikáns különbséggel, de a nők körében valamivel többen vannak, akiknek van már legalább egy gyermekük, igaz a gyermekek átlagos száma nem tér el a vizsgált csoportban nemek szerint.

3.3. Lakástulajdon, lakhatás

3.3.1. A 2004-ben végzetek lakástulajdona, lakhatása

A végzetek 41,5 %-ának van már saját lakása (megegyezik az 1999-ben végzetek körében mért értékkel), azonban a gyereket vállalók jelentős része (79,1 %) nem rendelkezik saját önálló lakással. Saját lakással leggyakrabban a kisebb városokban lakók rendelkeznek (56,7%), legkevésbé viszont azok, akik községekben élnek (17,6%), bár az itt lakók egyébként a kérdezettek kisebb hányadát alkotják. A férfiak és a nők önálló lakáshoz jutása között nincs eltérés. Az Építőmérnöki Karon végzetek között az átlagnál nagyobb arányban találtunk lakástulajdonosokat.

Rendelkezik saját lakással	KAROK								
	ÉVK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VBK	VIK	Együtt
	54,1	41,7	40,0	38,5	35,7	14,3	39,8	43,3	41,5
	A végzés időpontja								
1997.	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2002Ú.	
34	31	42	38	35	35	36	42	65	

14. táblázat: Lakással rendelkezők aránya, karonként és összesítve [%]

A saját lakással nem rendelkezők (az alapsokaságot jelentők 58,5 %-a) közül néhányan nem válaszoltak arra a kérdésre, hogy jelenleg hol laknak, összességében 97,7 %-uk adott értékelhető választ, akik közül a legtöbben szüleiket (47,1 %) és az albérletet (38,2 %) jelölték meg. Ezen kívül akadtak még olyanok, akik jelenleg kollégiumban laknak, vagy a jelenlegi partnerüknél, esetleg rokonoknál, ismerősöknél, vagy „kölcsonlakásban”.

Hol lakik, akinek nincs saját lakása?					
Szüleivel	Albérletben	Kollégiumban	A párom lakásában	Rokonoknál	Egyéb jogcímen
47,1	38,2	4,4	4,3	2,1	3,9

15. táblázat: Lakáskörülmények a saját lakással nem rendelkezők körében [%]

Összességében a kérdőívet kitöltők 83,5 %-a válaszolt arra a kérdésre, hogy milyen lakhatással kapcsolatos költségei merülnek fel, közülük azonban egytizednyien 0 Ft-os értéket jeleztek. A konkrét havi összegről beszámolóik (a kérdőívet visszaküldők 74,4 %-a) egy átlagos hónapban (a kérdőívben kitüntetetten 2006 februárjában) átlagosan 39.571 Ft-ot költöttek lakhatásra, azaz lakbérre, illetve rezsiere együttesen. Mint jeleztük, a kérdezettek negyede (25,5 %) nem adott meg semmilyen konkrét összeget, közülük egyharmadnyian (az összes válaszadó 9,1 %-a) kifejezetten azt a választ adták, hogy nem költenek erre, de a többiek egy része is valószínűleg így van ezzel, hiszen a választ nem adók 84,5 %-ának még nincs saját lakása, s ők jellemzően szüleikkel laknak. Természetesen előfordult az is, hogy valaki más okból kifolyólag (pl. a másokkal közös albérleti költségek miatt, vagy azért, mert rokonoknál él) nem tudta megbecsülni az ilyen természetű költségeit. Azok a végzettek, akik albérletben élnek, jóval magasabb költségekről számoltak be, mint a többiek; a szüleikkel élők kétharmada pedig semmilyen hozzájárulást nem fizet lakhatás címén a családi kasszába.

	Saját lakásban él	Nem a saját lakásában él				Együtt
		Szüleivel él	Albérletben él	Egyéb jogcímen lakik	Együtt	
Max. 20000 Ft	19,9	19,3	3,6	38,0	15,7	17,4
20-30000 Ft	25,9	7,2	15,0	18,5	12,4	18,0
30-40000 Ft	19,1	4,0	22,9	7,4	11,5	14,6
40-50000 Ft	7,3	1,7	18,6	2,8	8,0	7,8
50000 Ft felett	18,2	1,2	34,6	14,8	15,6	16,7
Nem jelzett költséget	9,6	66,6	5,3	18,5	36,8	25,5
Átlagérték* (Ft)	39 152	25 095	49 617	31 019	39 998	39 571
Szórás* (Ft)	23 713	14 780	20 184	26 542	23 085	23 396

* Az átlagérték azok körében került kiszámításra, akik jeleztek valamilyen lakhatással kapcsolatos költséget

16. táblázat: A havi lakhatási költség nagysága a lakhatás módja szerint [%], Ft]

A kérdőív egy másik részéből tudjuk, hogy a megkérdezettek bruttó átlagkeresete ugyanebben a hónapban átlagosan 249 ezer Ft körül volt, ennek megfelelően a lakhatási költségek átlagosan közel 15 %-át teszik ki a bruttó kereseteknek. Természetesen figyelembe véve azt, hogy a bruttó bérek – a személyi jövedelemadó, a

nyugdíjjárulék, az egészségbiztosítási járulék és a munkavállalói járulékok levonása után – sokkal alacsonyabb nettó havi bevételt jelentenek, a lakhatási költségek megszerzett jövedelmen belüli aránya ennél jóval magasabb. Továbbá nem szabad figyelmen kívül hagynunk azt sem, hogy az említett adatok átlagértékek, s a szórásértékek is azt mutatják, hogy az átlagtól jelentősen eltérő összegek is előfordulnak.

A lakhatási költségek csaknem kétharmadát (átlagosan 24.454 Ft-ot) a rezsi költségek jelentik azoknál, akik egyáltalán beszámoltak ilyen költségekről, míg a lakbér – amelyik tétel a válaszadók több mint felénél nem is szerepelt – 15.117 Ft-ot tett ki átlagosan.

	Lakbér	Rezsi	Együtt
Nincs ilyen (0 Ft)	55,9	7,2	–
Max. 20000 Ft	15,2	44,6	23,5
20-30000 Ft	8,7	22,7	24,1
30-40000 Ft	5,9	15,8	19,6
40-50000 Ft	5,4	5,1	10,4
50000 Ft felett	8,9	4,6	22,4
Átlagérték* (Ft)	15 117	24 454	39 571
Szórás* (Ft)	21 682	16 078	23 396

* Az átlagérték azok körében került kiszámításra, akik jeleztek valamilyen lakhatással kapcsolatos költséget, amennyiben nem volt rezsi vagy lakbér költség, 0 értéket vettünk figyelembe

17. táblázat: A havi lakhatási költség megoszlása lakbérre és rezsiere [%; Ft]

3.3.2. A 2002-ben végzettek lakástulajdona, lakhatása

A 2002-ben végzeteket 2004-ben megkérdezve azt találtuk, hogy 34,7%-uknak volt lakása, két évvel később viszont már 66,4 %-uk számolt be saját ingatlanról. Ez mindenképpen jelentős előrelépést jelent, s arra utal, hogy 4 évvel a végzés után a családalapítás és a pályakezdés szempontjából fontosnak tartott lakáshelyzet a legtöbb fiatalnál rendeződni látszik. A lakással rendelkező fiatalok arányának legjelentősebb növekedését a Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar, valamint a Vegyész-mérnöki és Biomérnöki Kar végzettjei esetében tapasztaltuk.

Saját lakással rendelkezők	KAROK								
	ÉMK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VBK	VIK	Együtt
2002.	46,3	36,3	43,1	30,0	24,8	29,5	28,5	32,6	34,7
2002Ú.	76,0	56,0	71,8	83,9	62,8	75,0	80,0	55,7	66,4
Különbség	29,7	19,7	28,7	53,9	38,0	45,5	51,5	23,1	31,7

18. táblázat: Lakással rendelkezők aránya, karonként [%]

A Budapesten lakók az átlagosnak megfelelő arányban, a megyeszékhelyen élők az átlagosnál gyakrabban, a községekben, kisebb városokban élők pedig ritkábban számoltak be saját lakásról. A saját lakás birtoklása ugyanakkor – számos pozitívuma mellett – munkaerő-piaci szempontból a fiatalok mobilitásának gátjává is válhat, erre utal, hogy a lakással rendelkezők az átlagosnál valamivel ritkábban számoltak be arról, hogy szükség esetén – amennyiben munkájuk, cégük ezt igényelné – hajlandók lennének elköltözni. Az átlagos 47,4 % helyett a lakással rendelkezők 43,3 %-a válaszolt így.

4.

Tanulmányok finanszírozása

4. Tanulmányok finanszírozása

4.1. Ösztöndíjak, támogatások és egyéb jövedelemforrások

Hallgatói vizsgálatok tapasztalatai azt mutatják, hogy a felsőfokú tanulmányok alatt a megélhetés finanszírozása Magyarországon jelentős mértékben a családra hárul, bár a Diákhitel lehetőséget ad arra, hogy a hallgatók maguk is hozzájárulhassanak tanulmányaik költségeinek fedezéséhez. A kérdés retrospektív irányba, a múltfél-két évvel korábbi állapotokra való visszaemlékezés és a költségek becslése természetesen a végzettek számára nem lehetett egyszerű feladat, mindazonáltal mindössze néhányan nem válaszoltak arra a kérdésre, hogy a tanulmányok teljes idejét figyelembe véve milyen finanszírozási források álltak rendelkezésére.

A többiek válasza azt mutatják, hogy a források közül a családi támogatás elterjedtségében egyértelműen vezet, hiszen a végzettek 97,7%-át támogatta anyagilag a családja. Az állami támogatás szerepe is igen jelentős, a volt hallgatók 79,4%-a részesült ilyenben tanulmányai során, munkajövedelemről 44,7 % tett említést. Egyéb támogatásról egytizednyien számoltak be.

A tavalyi évhez képest (5,7 %) jelentős mértékben megnőtt a tanulmányaik során Diákhitelt igénybe vevők aránya, a 2004-ben végzettek egynegyede jelzett ilyet a finanszírozási források között. A Diákhitelt 2001 szeptemberétől lehet igényelni, így talán éppen a hitel-felhasználás felfutásának köszönhető, hogy a munkajövedelem részaránya, igaz kis mértékben, de három éve folyamatosan csökken. Mivel az eddig vizsgált évfolyamok nem a teljes képzési idő alatt vehették igénybe e finanszírozási formát, a jövőben a munkajövedelmet még inkább kizorító hatást valószínűsítünk.

Fontosnak tartjuk megjegyezni, hogy a munkajövedelem nemcsak egy a több finanszírozási lehetőség közül, sőt nemcsak tapasztalatszerzési lehetőség a munka világáról, hanem lehetőség a munkaadókkal történő kapcsolatfelvétellel, és így a diploma megszerzését követő mihamarabbi elhelyezkedésre is. Éppen ezért elgondolkodtató a munkajövedelem szerepének csökkenése, még ha az itt a finanszírozáson keresztül jelenik is meg.

Finanszírozási forma	A végzés időpontja		
	2002.	2003.	2004.
Családi támogatás	97,4	99,0	97,7
Állami támogatás	84,7	84,8	79,4
Munkajövedelem	48,0	47,0	44,7
Diákhitel	7,5	20,5	25,0
Egyéb	9,4	6,8	10,0

19. táblázat: A tanulmányokkal kapcsolatos költségek finanszírozásának egyes forrásait említők aránya, összesítve [%]

Az itt megjelölt arányok természetesen nem az egyes finanszírozási tételek arányait mutatják. A belső megoszlások százalékos aránya nyilvánvalóan eltér ettől, ugyanakkor megfigyelhető, hogy a tanulmányok finanszírozásának forrásai között is a családi támogatásnak van a legnagyobb súlya, bár az a korábbi évekhez képest valamivel kisebb arányban szerepel. Az állami támogatások és a munkajövedelmek aránya lényegében változatlan. A leginkább szembevetendő a Diákhitel szerepének erősödése, hiszen a korábbi évek 1, illetve 3,4 %-os részesedése helyett idén 5,5 %-os részesedést mondhat magáénak, ami azt jelenti, hogy nem csupán a hitelt igénybe vevők aránya, hanem a hitelnek a tanulmányok finanszírozásában betöltött szerepe is erősödött. Az egyéb jogcímen szerzett bevételek aránya minimális mértékben változott ugyan, de az ilyenről beszámoló alacsony aránya miatt az érték óvatosan kezelendő. Az egyéb források közé egyébként nagyobb arányban tartoznak a különféle vállalati ösztöndíjak (a hallgatók 5,8 %-a számolt be ilyenről), az egyéb ösztöndíjak, illetve segítők.

Finanszírozási forma	A végzés időpontja				
	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.
Családi támogatás	65	66	67	66,4	63,9
Állami támogatás	20	19	19	17,3	17,3
Munkajövedelem	14	13	11	11,9	11,6
Diákhitel			1	3,4	5,5
Egyéb	1	2	2	1,0	1,7

20. táblázat: A tanulmányok során felmerülő költségek fedezete, összesítve [%]

Finanszírozási forma	KAROK								
	ÉMK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VBK	VIK	Együtt
Családi támogatás	61,0	71,2	65,1	63,8	65,1	58,3	63,9	61,5	63,9
Állami támogatás	19,9	16,4	13,9	23,4	22,7	14,3	18,1	16,4	17,3
Munkajövedelem	9,4	8,9	12,7	7,0	6,5	12,9	9,1	15,3	11,6
Diákhitel	8,3	2,6	5,9	3,6	4,2	13,1	7,3	5,2	5,5
Egyéb	1,4	0,9	2,4	2,2	1,5	1,4	1,6	1,6	1,7

21. táblázat: A tanulmányok során felmerülő költségek fedezete, karonként [%]

Az egyes karokon végzettek válasza kis mértékben ugyan eltérnek egymástól, azonban a nem túlságosan magas esetszámok miatt az eltérések nem tekinthetők szignifikánsnak. Nemek szerinti bontásban vizsgálva ugyanezt ideén is azt találjuk, hogy a nők felsőfokú tanulmányaiból átlagosan nagyobb részt vállaltak a szülei, s a férfiakénál kisebb arányban voltak saját jogon megszerzett – munkából, illetve Diákhitelből származó – bevételeik. A Diákhitelt a kisebb településeken lakók nagyobb arányú bevételi forrásként jelölték meg.

Finanszírozási forma	Férfi	Nő
Családi támogatás	62,2	70,0
Állami támogatás	17,4	17,1
Munkajövedelem	12,7	7,6
Diákhitel	5,9	4,0
Egyéb	1,8	1,3

22. táblázat: A tanulmányok során felmerülő költségek fedezete, nemenként [%]

Az állami támogatásokról beszámolók – amint láttuk, a kérdezettek csaknem négyötöde számolt be ilyen támogatásról – leggyakrabban a tanulmányi ösztöndíjat jelölték meg ebben a kategóriában (az érintettek 81,2 %-a, az összes válaszadó 65,6 %-a). A szociális támogatásban részesültek aránya a kérdőívet visszaküldők 16,7 %-ára tehető, a többi támogatási formában (lakhatási támogatás, köztársasági ösztöndíj, „Eszélyt a Tanulásra” támogatás) azonban már jóval kevesebben részesültek.

Az itt bemutatott értékek természetesen nem egy-egy konkrét szemeszterre vonatkoznak, hanem a tanulmányok egészére, így nyilvánvalóan torzítanak valamelyest abból a szempontból, hogy az egyes támogatások nem feltétlenül jellemezték a tanulmányok egészét, egyes hallgatók esetében csupán néhány szemeszter erejéig jelentettek plusz erőforrást. Miután az egyes támogatások nem zárják ki egymást, az is megfigyelhető, hogy a hallgatók egyötöde többféle állami támogatásban is részesült.

Állami támogatás formája	Részesültek aránya	
	Az összes válaszadó körében	Az állami támogatásról beszámolók körében
Tanulmányi ösztöndíj	65,6	81,2
Szociális támogatás	16,7	20,6
Bursa Hungarica ösztöndíj	8,3	10,2
Köztársasági ösztöndíj	4,4	5,7
Lakhatási támogatás	4,3	5,5
„Esélyt a Tanulásra” támogatás	3,9	4,9

23. táblázat: Az állami támogatásokról beszámolók [%]

Érdemes megemlíteni, hogy 2006 júniusáig a kamattartozásokkal együtt 117 Mrd forint értékben vett fel valamekkora összegű Diákhitelt több mint 210 ezer hallgató (ebből 4,8 Mrd forintot a Műegyetem hallgatói).^{6 7} Igaz, a kötelező törlesztő részlet jelen konstrukciók között a havi jövedelem „csupán” 6 %-a (a futamidő pedig előtörlesztéssel csökkenthető), azonban valószínűsíthető, hogy a Diákhitel tartozással rendelkezők mindenképpen magasabb jövedelemszinten kívánnak elhelyezkedni, ugyanis a hiteltartozás havi összege kieső jövedelemként jelenik meg, csökkentve így a mindennapi megélhetéshez szükséges anyagi forrásokat. A Diákhitelt felvett végzettségjeinkre nem jellemző a gyakoribb munkahelyváltás, bár ezt hosszabb munkaerő-piaci jelenlét után lenne érdemes megvizsgálni. A hitellel rendelkező végzettek 2006. februári átlagkeresetét 14 ezer forinttal magasabbnak találtuk a hitelt nem igénylőkénél.

4.2. Erasmus ösztöndíj

Idén második alkalommal kérdeztünk rá arra, hogy a kitöltő részesült-e Erasmus ösztöndíjban, és amennyiben igen, tudja-e azt hasznosítani munkája során. Tavaly a válaszadók 8 %-a jelezte, hogy részesült ilyen ösztöndíjban, idén pedig a 2004-ben végzettek 5,2 %-a válaszolt így. Bár ez az arány nem túlságosan magas, figyelemre méltó, hogy az ösztöndíjban részesültek alapvetően jól tudták hasznosítani az ott tapasztaltakat, átlagosan 71,3 %-ban (egy évvel korábban ez az érték igen hasonló, 72,4 % volt), de igen sokan 100 %-ra becsülték annak hasznosíthatóságát. Figyelemre méltó jelenség, hogy az ösztöndíjban részesültek karonkénti aránya eltérő, hiszen három olyan kar is van, ahonnan a végzettek nem jeleztek részvételt, míg az Építészmérnöki Karról minden ötödik végzett hallgató beszámolt erről.

Az Erasmus ösztöndíjban részesültek munkaerő-piaci esélyei jobbnak tűnnek a többiekénél, legalábbis nincs közöttük munkanélküli, többségük kutatóként, fejlesztőként dolgozik, sokan nem alkalmazottak, hanem vállalkozói vagy PhD-hallgatói státuszban vannak, és kereseti viszonyaik is jobbak a többiekénél a 2006. februári adatok alapján. Mindezek az adatok azonban a viszonylag kis hallgatói arány miatt egyelőre inkább jelzésértékűek, a nemzetközi hallgatói mobilitás bővülésével azonban a külföldi ösztöndíjak szerepének növekedésére, és ezáltal tágabb elemzési lehetőségekre számíthatunk.

⁶ A Diákhitel Központ Zrt. 2006. I. féléves gyorsjelentése, Forrás: www.diakhitel.hu/evkozijelentesek.php

⁷ Diákhitel Központ Zrt.: Hallgatói hitelrendszer Magyarországon 2005/2006. tanév, Intézményi statisztikai adatok a diákhitelben részesülő ügyfelekről, 2006., p. 17., Forrás: www.diakhitel.hu/statistikai_pdf.pdf

5.

A tanulmányok megítélése

5. A tanulmányok megítélése

A végzetek munkaerő-piaci pozíciójának megítéléséhez hasznos adalékot nyújtanak azok az információk, amelyeket a végzett hallgatók adtak a felsőfokú képzéssel, illetve az egyetemen megszerzett tudásuk, diplomájuk hasznosíthatóságával kapcsolatban. Ezek az információk árnyaltabb képet adnak arról, hogy a végzetek mennyire tudták hasznosítani megszerzett tudásukat, melyek a képzés erősségei és gyenge pontjai. Mindezek ismerete a munkaerő-piaci igényekhez jobban igazodó képzési tartalom kialakításában elengedhetetlenül fontos információt jelentenek. Ebben a témakörben fontosnak tartottuk annak feltérképezését is, hogy a kérdezettek a munkába lépést követően milyen továbbképzéseken vettek részt, illetve milyen további, ezzel kapcsolatos igényekkel rendelkeznek.

5.1. Az egyetemen tanultak hasznosíthatósága

A végzés után másfél-két évvel történő értékelés nyilvánvalóan nem túlságosan távoli időpont a teljes körű mérlegeléshez: a végzetek az egyetemen tanultakat – a korábbi évekhez hasonlóan – alapvetően hasznosnak vélik munkájukban. A válaszok egyötöde arra utalt, hogy az egyetemen szerzett ismeretek elengedhetetlenek, további egyharmada jól használhatónak véli. A korábbi évekhez képest nem mutatható ki változás, igaz, az összehasonlítást nehezíti kissé, hogy egyes skálapontok elnevezése a legutóbbi évhez képest változott valamelyest.

Tanulmányok hasznosíthatósága	Előző évek átlaga			KAROK								
	2001.	2002.	2003.	ÉMK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VBK	VIK	Együtt
Elegendhetetlen	19	17	16	18,8	46,4	12,8	–	16,4	42,8	13,3	19,5	19,5
Jól használható	34	37	34	49,9	21,7	33,6	30,1	27,3	14,3	29,7	34,7	32,5
Részben használható	42	35	40	25,9	28,3	41,2	23,3	46,3	–	39,8	39,0	36,1
Alig használható	5	5	5	2,7	–	1,1	23,3	4,6	14,3	9,4	3,9	4,7
Egyáltalán nem használható	–	1	0	–	–	1,1	5,5	–	–	–	–	0,6
Nem tudom, nem dolgoztam még a szakmámban	–	5	5	2,7	3,6	10,2	17,8	5,4	28,6	7,8	2,9	6,6

24. táblázat: Az egyetemi tanulmányok hasznosíthatósága a végzetek munkájában, karonként és összesítve [%]

A legkedvezőbb értékelést az építészmérnökök adták, ahol gyenge („alig használható” illetve „egyáltalán nem használható”) minősítés nem is fordult elő. Továbbra is kedvezőtlen a GTK-n végzett hallgatók utólagos értékelése, ami arra utal, hogy a végzetek – kikerülve a munkaerőpiacra – kissé más elvárásokkal kerülnek szembe. Azzal kapcsolatban, hogy milyen jellegű ismereteket hiányolnak a diákok munkájuk során, egy rövid kérdőív keretei között nehéz választ adni. A tanulmány következő részében azonban megkíséreltük feltárni a képzés erősségeit és hiányosságait.

5.2. A képzés erősségei

A korábbi évekhez képest tavaly jelentős változás történt a képzés erősségeire és gyenge pontjaira vonatkozó kérdésekben. A tavalyi évhez képest viszont már csak kisebb módosulások, az elnevezések kisebbfajta átalakulása figyelhető meg. Bár a válaszok összevetése az előző évek adataival csak kisebb mértékben lehetséges, mindazonáltal a 2004-ben végzetek esetében is az figyelhető meg, hogy a képzés erősségét a legtöbben a szakmai elemekben, ezen belül is elsősorban a szakmai szemléletmód kialakításában látják. Ennél a kérdésnél persze leginkább csupán az látszik, hogy – a tavalyi évhez hasonlóan – a gyakorlati ismereteket alig néhányan jelölték meg a képzés legnagyobb erősségeként, a későbbiekben viszont látni fogjuk, hogy igen magas azoknak az aránya, akik a képzés gyenge pontjai között éppen ezt az elemet szerepeltették. Az erősségekre tett megállapításainkat alátámasztják a mérnököket

foglalkoztató munkaadók körében készített korábbi felméréseink, amelyek alapján elmondható, hogy a BME-n végzetek legfőbb erőssége a tárgyi elméleti felkészültség.^{8,9}

Erősségek	2003.	KAROK								
		ÉMK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VBK	VIK	Együtt
Szakmai szemléletet és gondolkodásmódot adott*	70,5	57,3	44,2	63,6	72,7	56,2	42,9	69,3	66,3	61,8
Erős elméleti alapokat adott	17,2	31,8	33,6	20,8	11,7	30,4	57,1	28,3	27,0	27,0
Szakmai ismereteken túlmutató ismereteket adott	2,9	–	–	5,6	5,2	2,7	–	–	1,9	2,4
Gyakorlatban jól használható ismereteket adott	1,7	2,7	12,9	1,1	–	2,7	–	–	1,0	2,4
A képzésnek nincs kiemelhető erőssége	4,9	8,2	2,9	5,2	5,2	–	–	2,4	1,9	3,3
Egyéb	2,8	–	6,4	3,7	5,2	8,0	–	–	1,9	3,1

* 2003-ban: mérnöki szemléletet és gondolkodásmódot adott

25. táblázat: Az egyetemi képzés erősségei, karonként [%]

A karok szerinti eltérés ebből a szempontból is igen markáns, különösen az Építészmérnöki Kar hallgatói körében nagyobb a gyakorlati elemekkel való elégedettségüket hangsúlyozó válaszadók aránya, jóllehet körükben sem ez volt az, amit a legtöbben jelölték meg a képzés legfőbb pozitívumaként. Az „egyéb” válaszok között többnyire egyéb pozitív hozadékok szerepeltek, pl. a problémamegoldó-készség fejlesztése, a nagyobb terhelhetőség, kapcsolatok, ismeretségek szerzése. A válaszok kari szinten összhangban vannak azzal is, ahogyan a kérdezettek arról vélekedtek, hogy mennyire tartják használhatónak az egyetemen tanultakat munkájukban, hiszen az ebből a szempontból leginkább elégedett hallgatói csoportok között nagyobb arányban fordultak elő azok, akik elengedhetetlenek vagy jól használhatónak tartják a tanultakat.

5.3. A képzés hiányosságai, gyengeségei

A megkérdezettek 7,6 %-a jelezte, hogy a képzésnek szerinte nem volt kiemelhető gyengesége. A többiek válasza – összhangban az erősségekre adott válaszokkal – a szakmai gyakorlati lehetőség hiányát emelték ki. A tényleges válaszadók fele (az összes megkérdezett 44,6 %-a) jelölte meg ezt legfontosabb negatívumként, és az így válaszolók aránya a tavaly megkérdezettekhez képest is magasabb valamelyest. A tavaly újonnan felvett „sok olyan ismeretet oktattak, amelyet a gyakorlatban nem tudok használni” kategória ezúttal is a második leggyakrabban választott válaszelem volt, hiszen minden ötödik végzett leginkább ebben látja a képzés problémáit. A végzetek egytizede véli úgy, hogy nem korszerű vagy nem elégséges szakmai ismereteket kapott, és további 7,7 % azoknak az aránya, akik – amennyiben csupán egy válaszelemet emelhetnek ki – a szakmai anyagon túlmutató ismeretek hiányát jelölték meg a legfontosabbként. A szakmai gyakorlatot az átlagnál jobban hiányolják azok, akik a kérdés időszakában kivitelezőként, gyártóként, üzemeltetőként vagy gazdasági, pénzügyi területen dolgoztak.

⁸ Fortuna Zoltán, Hajdú Csongor, Szabó Imre, Veres Gábor: Mérnököket foglalkoztató társas vállalkozások vizsgálata, különös tekintettel a mérnökök jövedelmi lehetőségeire és a velük kapcsolatos piaci elvárásokra, Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Diákközpont, 2004., 40. táblázat,
Forrás: www.sc.bme.hu/content/10/Felmeresek/munkaeropiac/munkapiac2004.pdf

⁹ Kéki Nóra: A Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetemen végzett szakemberek foglalkoztató cégek főbb jellemzői és a műszaki szakemberekkel kapcsolatos piaci elvárások, Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem, Szonda Ipsos Média-, Vélemény- és Piackutató Intézet, 2002., p. 33.,
Forrás: www.sc.bme.hu/content/10/Felmeresek/munkaeropiac/munkapiac2002.pdf

Hiányosságok, gyengeségek	2003.	KAROK								
		ÉMK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VBK	VJK	Együtt
Kevés szakmai gyakorlat	37,8	46,5	30,1	40,9	55,8	53,9	14,3	33,0	51,6	44,5
Sok, gyakorlatban nem hasznosítható ismeret	17,7	24,5	9,6	25,1	11,7	13,3	14,3	32,3	16,5	19,2
Nem korszerű / nem elégséges szakmai ismeret	14,4	12,7	22,1	11,6	–	12,4	–	7,9	8,4	10,5
Kevés / gyenge a szakmai anyagon túlmutató ismeret	9,3	10,9	20,6	1,1	5,2	4,4	14,3	–	8,4	7,1
Nem elégséges nyelvtanulási lehetőségek	6,8	2,7	2,9	14,2	22,1	13,3	28,5	9,4	2,9	8,5
Egyéb	5,9	2,7	2,9	2,6	5,2	–	14,3	2,4	1,9	2,6
A képzésnek nincs kiemelhető gyengesége	8,1	–	11,8	4,5	–	2,7	14,3	15,0	10,3	7,6

26. táblázat: Az egyetemi képzés hiányosságai, gyengeségei, karonként és összesítve [%]

Összességében a legfőbb hiányosságnak megjelölt „kevés volt a szakmai gyakorlati lehetőség” kategória ezúttal is az építészmérnökök körében kapta a legalacsonyabb értéket, jóllehet az itt végzettek körében is listavezető. A gyakorlatban nem hasznosítható ismeretek nagy mennyiségére utaló válaszokat gyakrabban hangoztatták az Építőmérnöki, a Gépészmérnöki és a Vegyészmérnöki és Biomérnöki Kar végzettjei.

A gyengeségekre, hiányosságokra tett megállapításainkat megerősíti a mérnököket foglalkoztató munkaadók körében készített korábbi felmérésünk, mely szerint a BME-n végzettek legfőbb hiányosságai, gyengeségei a gyakorlat-, a nyelvtudás- és a tárgyalóképesség- és a kommunikációképesség hiánya. A foglalkoztatók műszaki képzéssel kapcsolatos fejlesztési javaslatai is ezekre a területekre vonatkoznak.¹⁰ Elmondható továbbá az is, hogy a 2006. évi tavaszi Műegyetemi Állásbörzén résztvevő műegyetemi álláskeresők 48 %-a nem rendelkezett gyakorlati tapasztalattal, mely meghaladta a nem műegyetemi érdeklődők körében mért 28 %-ot.¹¹ A HR tanácsadók ezzel kapcsolatban a gyakornoki programok fejlesztését javasolják.¹²

Az építészmérnökök esetén a „nem korszerű és/vagy nem elégséges mértékű szakmai ismeret tanítottak” választ adók csaknem ugyanannyian vannak, mint azok, akik a kevés szakmai gyakorlatban látják a képzés legfőbb hiányosságát. A megfelelő nyelvtanulási lehetőségek hiányát a Gazdaság- és Társadalomtudományi Karon végzettek tartják súlyosabb problémának.

Az egyéb kategóriába sorolt vélemények igen sokszínűek, az oktató gárda felkészültségére, a személytelenségre, a képzés színvonalának csökkenésére, a gyakorlatorientáltság hiányára egyaránt utalnak.

¹⁰ Fortuna Zoltán, Hajdú Csongor, Szabó Imre, Veres Gábor: Mérnököket foglalkoztató társas vállalkozások vizsgálata, különös tekintettel a mérnökök jövedelmi lehetőségeire és a velük kapcsolatos piaci elvárásokra; Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Diákközpont, 2004., 38., 41. táblázat.
Forrás: www.sc.bme.hu/content/10/Felmeresek/munkaeropiac/munkapiac2004.pdf

¹¹ Fortuna Zoltán: A 2006. évi tavaszi Műegyetemi Állásbörze a látogatók és a kiállítók véleménye alapján; Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Diákközpont 2006., 16. táblázat.
Forrás: www.sc.bme.hu/content/10/Felmeresek/allasborze/BME_allasborze_2006_tavaszi.pdf

¹² Selmeczy Iván, Tóth István János: Az üzleti szféra felsőfokú végzettségű pályakezdekő iránti kereslete, ennek várható alakulása és a pályakezdekők tudásával való elégedettség; Magyar Kereskedelmi és Iparkamara Gazdaság- és Vállalkozásanalízis Intézet, 2006., p. 43.

5.4. A szakma erkölcsi és anyagi megbecsültsége

A szakma megbecsültségét – az utóbbi két évhez hasonlóan – idén is két kérdéssel mértük: az anyagi-, illetve az erkölcsi megbecsültség tekintetében. A korábbi évekhez hasonlóan az idén is úgy látjuk, hogy a két szempont megítélése a hallgatók többségénél élesen elválik, tehát kettéválasztásuk indokolt.

Elismertség foka	Előző évek átlaga		KAROK								
	2002.	2003.	ÉMK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VBK	VIK	Együtt
Legnagyobb mértékben elismert	7	9,4	5,4	12,9	2,6	–	5,4	28,6	6,3	14,7	9,0
Jól elismert	59	57,5	55,9	62,7	63,3	35,1	40,2	42,8	37,8	65,6	56,7
Közepesen elismert	29	29,4	33,3	19,4	27,0	64,9	49,0	28,6	47,2	17,8	29,9
Rosszul elismert	4	3,4	5,4	5,0	5,2	–	5,4	–	6,3	1,9	3,8
Legkisebb mértékben elismert	1	0,3	–	–	1,9	–	–	–	2,4	–	0,6

27. táblázat: A végzetek véleménye szakmájuk erkölcsi megbecsüléséről, karonként és összesítve [%]

A tavalyival szinte megegyező értékeket kaptunk akkor, amikor arról érdeklődtünk, a végzetek szerint erkölcsileg milyen mértékben megbecsült a szakmájuk. A válaszadók kétharmada válaszolt úgy, hogy szakmája erkölcsi presztízsét tekintve a legnagyobb elismertségű, vagy a jól elismert szakmák közé tartozik. Még az átlagosnál is kedvezőbb értékelést adtak szakmájuk erkölcsi megbecsüléséről a Villamosmérnöki és Informatikai Kar végzettjei, valamint az Építészmérnöki Karon végzetek, kedvezőtlenebb ugyanakkor a Gazdaság- és Társadalomtudományi Karon végzetek véleménye, akik leggyakrabban szakmájuk közepes elismertségéről számoltak be. A válaszadók között mindössze 4,4 % azoknak az aránya, akik úgy érzik, hogy szakmájuk rosszul vagy a legkisebb mértékben elismert. Az így válaszolók kari megoszlása ugyanakkor nem mutat szignifikáns eltérést.

Elismertség foka	Előző évek átlaga		KAROK								
	2002.	2003.	ÉMK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VBK	VIK	Együtt
Legnagyobb mértékben elismert	3	4,3	–	–	–	–	2,8	–	–	15,8	5,4
Jól elismert	38	39,6	19,4	14,2	32,4	47,3	13,8	28,6	15,6	53,0	33,7
Közepesen elismert	43	43,8	63,9	47,7	53,5	47,3	66,8	42,8	65,5	27,3	46,9
Rosszul elismert	14	11,5	16,7	35,1	13,0	5,4	13,8	28,6	18,9	3,9	13,2
Legkisebb mértékben elismert	2	0,8	–	3,0	1,1	–	2,8	–	–	–	0,8

28. táblázat: A végzetek véleménye szakmájuk anyagi megbecsüléséről, karonként és összesítve [%]

A szakmájuk anyagi megbecsüléséről pozitívan nyilatkozók összesített aránya 39,1 %, ami jóval alacsonyabb értéket jelez az erkölcsi megbecsültséget pozitívnak értékelők arányától. Pozitív irányú eltérést látunk két karon: a Villamosmérnöki és Informatikai Karon, valamint a Gazdaság- és Társadalomtudományi Karon, míg azonban az előbbieket gyakrabban érzik úgy, hogy az anyagi és az erkölcsi megbecsülés együtt jár, addig az utóbbiak véleménye inkább arra mutat, hogy az anyagi megbecsültséget nem kíséri az erkölcsi. Az építészmérnökök és az Építőmérnöki Kar végzettjei is a két presztízstényező eltérő értékéről számoltak be, de fordított előjellel: bár szakmájuk erkölcsi presztízsét elég jónak érzik, anyagi elismertség tekintetében a legtöbben legfeljebb közepes értékelést adtak. Ez a fajta diszkrépancia az előző évekre is jellemző volt, a legnagyobb homogenitás akkor is a Villamosmérnöki és Informatikai Kar végzettjei esetében volt megfigyelhető.

Az egy évvel korábbi felméréshez viszonyított véleményváltozás minimális, bár az anyagi megbecsültség vonatkozásában az értékelés kedvezőtlenebbé válása figyelhető meg. Ezáltal még inkább eltérővé vált a két szempont megítélése, ami továbbra is abba az irányba mutat, hogy a végzetek összességében inkább tartják szakmájukat erkölcsileg megbecsültnek, mint anyagilag elismertnek. E tekintetben érdemes lenne megismerni más intézmények végzettjeinek vélekedését, hiszen a 2006. évi tavaszi Műegyetemi Állásbörze műegyetemi

álláskeresőiről elmondható, hogy – az itt alkalmazottal azonos skálán értékelve – átlagosan mind szakmájuk anyagi, mind erkölcsi presztízsét pozitívabban értékelték, mint a más intézmények hallgatói, végzettjei. Megjegyzendő, hogy a szakma erkölcsi megítélésben a munkakeresők (a börze látogatói) és a felmérésünk keretében megkérdezettek véleményei között nincs számottevő eltérés, ugyanis a börzén választ adók 51 %-a ítélte szakmáját erkölcsileg jól elismernek (jelen felmérés keretében a megkérdezettek 56,7 %-a). Az anyagi elismertség tekintetében azonban a munkakeresők jól elismert és közepesen elismert válaszerkékeinek aránya gyakorlatilag felcserélődött. A börze műegyetemi álláskeresőinek 48 %-a ítélte szakmáját anyagilag jól elismertnek (jelen felmérés keretében a megkérdezettek 33,7 %-a), közepesen elismertnek pedig 30 %-a (jelen felmérés keretében a megkérdezettek 46,9 %-a).¹³ Ezek alapján elmondható, hogy a végzés előtt állók szakmájuk által számukra biztosított anyagi lehetőségeikkel, az elvárható jövedelemszinttel nincsenek tisztában, értékítéletük a munkavállalás után módosul. Ehhez hasonló véleményt már mások is megfogalmaztak.¹⁴

¹³ Fortuna Zoltán: A 2006. évi tavaszi Műegyetemi Állásbörze a látogatók és a kiállítók véleménye alapján; Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Diákközpont 2006., 22. táblázat.

Forrás: www.sc.bme.hu/content/10/Felmeresek/allasborze/BME_allasborze_2006_tavasz.pdf

¹⁴ Selmeczy Iván, Tóth István János: Az üzleti szféra felsőfokú végzettségű pályakezdeők iránti kereslete, ennek várható alakulása és a pályakezdeők tudásával való elégedettség; Magyar Kereskedelmi és Iparkamara Gazdaság- és Vállalkozáselemzési Intézet, 2006., p. 35.

6.

Továbbképzés

6. Továbbképzés

Míg a megkérdozettek felsőfokú nappali alapképzéssel összefüggő költségeit döntő részben az állam (illetve családjuk) finanszírozta, addig a továbbképzéshez kapcsolódó ráfordításokat teljes egészében az emberi tőkébe történő egyéni, vagy a munkáltató általi befektetésként értékelhetjük. Ezért megvizsgáltuk azt is, hogy milyen továbbképzéseket igényelnek, tartanak szükségesnek a Műegyetemen végzettek és mennyit hajlandók, képesek önmagukra költeni. Ne felejtjük el azonban, hogy a befektetések természete a hozamvárás, így a ráfordításoknak előbb-utóbb a jövedelmekben is tükröződniük kell.

6.1. A 2004-ben végzettek továbbképzési igényei

A Műegyetemen végzettek továbbképzés iránti igényét nyolc éve folyamatosan figyeljük, ami alapján elmondható, hogy soha nem volt még ilyen magas a válaszadók továbbképzés iránti elhatározottsága. A 29. táblázat a végzett hallgatók továbbképzési igényével kapcsolatos adatokat tartalmazza, s azt jelzi, hogy a frissen diplomázottak körében óriási az igény a további tanulásra, és ez gyakorlatilag karoktól függetlenül mindenre elmondható. Az évek óta folyamatosan magas szinten megmutatózó igények ismerete az egyetem számára alapvető fontosságú.

A továbbképzést igényli	KAROK								
	ÉMK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VBK	VIK	Együtt
	97,3	100	100	94,9	100	100	96,9	96,2	97,9

29. táblázat: A végzettek továbbképzés iránti igénye, karonként [%]

A továbbképzést igénylők válaszai most is azt mutatják, hogy a legnagyobb igény a szakirányú továbbképzések iránt van, de továbbra is igen nagy arányt képviselnek a menedzsmenttel, gazdasági ismeretekkel kapcsolatos képzések, és a tavalyi évhez képest valamelyest kisebb mértékben a nyelvi képzések. Ez utóbbiak sokkal nagyobb jelentőséggel bírnak egyes karokon, így például a Gépészmérnöki és a Gazdaság- és Társadalomtudományi Karon, ott, ahol egyébként is a leggyakrabban jelölték meg a végzettek a nyelvi képzés hiányosságait a képzéssel kapcsolatos kritikus pontok között.

A továbbképzés tartalma	2003.	KAROK								
		ÉMK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VBK	VIK	Együtt
Szakirányú	37,0	60,1	68,8	47,4	23,0	35,5	28,6	37,1	54,9	49,2
Nem szakirányú műszaki	6,5	7,4	3,9	9,1	17,6	13,6	28,6	13,7	4,0	8,5
Gazdasági, menedzsment ismeret	24,5	26,9	8,6	18,2	29,7	32,7	42,8	36,3	33,4	27,3
Jogi ismeretek	3,0	2,8	7,0	1,1	–	2,7	–	–	1,0	1,8
Nyelvi	27,5	2,8	11,7	23,1	29,7	15,5	–	12,9	6,7	13,0
Egyéb	1,5	–	–	1,1	–	–	–	–	–	0,2

30. táblázat: A végzettek által igényelt továbbképzések tartalma, karonként a továbbképzést igénylők arányában [%]

A gazdasági, menedzsmenttel kapcsolatos ismeretek szinte minden szakterületen elengedhetetlenül fontosak, nem véletlen tehát, hogy a továbbképzési igény ezen a területen karoktól függetlenül szinte egyöntetűen igen magas. A szakirányú továbbképzés iránti igény legnagyobb az építészmérnökök, illetve közvetlenül utánuk az Építőmérnöki és a Villamosmérnöki Kar végzettjei körében. A jogi jellegű továbbképzések iránt idén sem mutatnak túlságosan nagy érdeklődést a frissen végzettek, még leginkább az építészmérnökök jelölték meg ezt a lehetőséget, amennyiben csupán a legfontosabbnak tartott képzést kellett kiválasztaniuk. Feltételezhetően egy második, harmadik lehetőségként mások is megjelölték volna, erre azonban a jelen kérdőív keretei között nem volt lehetőségük.

A továbbképzések leginkább kívánatos formái között a 2003-ban végzetek tavaly a legnagyobb arányban az újabb diplomára irányuló képzéseket jelölték meg, de az önképzéseket és a vállalati képzéseket is közel azonos súllyal szerepeltették. Idén – a 2004-ben végzetek elképzelésiben – az önképzés súlya valamelyest alacsonyabb, míg az újabb diploma megszerzése iránt mutatkozó igény magasabb volt. A PhD, illetve DLA formában történő továbbképzést a végzetek 12,2 %-a jelölte meg tavaly, s idén lényegében ugyanezt tapasztaljuk. A PhD képzés iránti igény egyes karokon igen alacsony, így az Építőmérnöki, a Gépészmérnöki és a Gazdaság- és Társadalomtudományi Karokon végzeteknek csak igen kis hányada vállalkozna erre. Az ő terveikben nagyobb arányban szerepel egy újabb diploma megszerzése, míg egyes karok végzettjei inkább a vállalati továbbképzésekben bíznak. A továbbképzések tartalma és formája között természetesen összefüggés van, vannak tipikus együttjárások. A PhD képzésre aspirálók túlnyomó többsége a megfelelő szakirányban képzeli el a képzését, ugyanakkor a szakirányú továbbképzéseken belül nem a PhD képzés, hanem a vállalati képzések teszik ki a legnagyobb arányt (28,2 %). A nem szakirányú műszaki, illetve a gazdasággal, menedzsmenttel kapcsolatos képzések többségét a végzetek újabb diploma megszerzéséhez kapcsolják, de főleg ez utóbbi esetében gyakran említettek valamilyen vállalati képzést.

Az egyes képzési formák és tartalmak választási motivációinak feltárása jelen felmérés keretében nem állt módunkban. A doktori képzésben résztvevők országos szintű felméréséből azonban kiderül, hogy a műszaki tudományi doktori képzéseken résztvevőket a doktori képzésre jelentkezéskor sorrendben leginkább a szakmai érdeklődés, a kutatási lehetőségek és a szakmai karrier motiválta, a szakmai évek meghosszabbítása csak negyedik volt a sorban.¹⁵ Korábbi műegyetemi megkérdezés alapján elmondható, hogy a BME doktori iskoláiban résztvevők 59 %-a döntően PhD (DLA) fokozat megszerzése céljából választotta tanulmányainak ilyen irányú folytatását, míg 40 %-ukat a tudományos kutatás iránti lelkesedés, 5 %-ukat pedig tanulmányaik meghosszabbításának lehetősége is motiválta a doktori iskolába történő jelentkezésekor. A fokozat megszerzése maga öncélúnak tekinthető, szemben a kutatással, ami már tevékenységre, „valódi” motivációra utal.¹⁶

A továbbképzés formája	2003.	KAROK								
		ÉMK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VBK	VIK	Együtt
Újabb diploma	27,0	39,8	20,8	41,9	41,1	29,8	42,8	41,5	17,3	30,3
Önképzés	22,2	21,3	14,6	9,1	17,8	15,3	–	2,4	18,1	13,9
Vállalati képzések	22,5	8,3	10,0	21,9	23,3	24,3	28,6	15,5	37,6	24,4
Tanfolyam	13,8	25,0	29,2	22,6	17,8	15,3	–	13,0	15,4	18,8
PhD, DLA	12,2	5,6	25,4	4,5	–	15,3	28,6	27,6	11,6	12,6
Egyéb	2,3	–	–	–	–	–	–	–	–	–

31. táblázat: A végzetek által igényelt továbbképzések formája, karonként a továbbképzést igénylők arányában [%]

Nemcsak a munkapiacra másfél-két éve kint lévő frissdiplomások, hanem a 2006. évi tavaszi Műegyetemi Állásbörze álláskeresői is a továbbképzés szükségessége mellett döntöttek. Ugyanis 91,4 %-uk gondolta azt, hogy az elkövetkező három évben szükséges részt vennie valamilyen továbbképzésen, melynek jellegét tekintve a legtöbben a nyelvi és a szakirányú műszaki továbbképzést igénylik, valamint a továbbképzés módját tekintve leginkább vállalati képzések és tanfolyamok keretében szeretnék új ismeretekre szert tenni.¹⁷

¹⁵ Fábri György: Kutatási jelentés a PhD-fokozatot szerzettek munkaerő-piaci esélyeit feltáró kutatási programról, munkaanyag az FTT plénuma számára; 2002., Forrás: www.ftt.hu/dosz/PhDkutossz2002.doc

¹⁶ Csépanyi-Bárdos Róbert, Fortuna Zoltán, Veres Gábor: Felmérés a doktoranduszok helyzetéről a BME-n; Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Egyetemi Hallgatói Képviselő, 2002., p. 7.

¹⁷ Fortuna Zoltán: A 2006. évi tavaszi Műegyetemi Állásbörze a látogatók és a kiállítók véleménye alapján; Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Diákközpont 2006., 20-21. táblázat, Forrás: www.sc.bme.hu/content/10/Felmeresek/allasborze/BME_allasborze_2006_tavaszi.pdf

6.2. A 2004-ben végzettek megvalósult továbbképzései

A megkérdezettek 61,3 %-a jelezte, hogy a 2005. december 31-i időpontban részt vett valamilyen továbbképzésen. Ez az igen magas arány figyelemre méltó, azt jelzi, hogy a végzettek többsége nem csupán a távoli jövőben, hanem már gyakorlatilag a munkakezdés időszakában igényli megszerzett tudásának kiegészítését, bővítését, vagy munkaadója látja szükségét ennek. Különösen igaz ez akkor, ha figyelembe vesszük, hogy – miután egy konkrét időpontra kérdeztünk rá – a válaszadók között nem szerepelnek azok, akik egy korábbi időpontban már elkezdték, s addigra befejezték képzésüket. (A későbbiekben majd látni fogjuk, hogy ilyen végzettek is akadnak, igaz, nem túlságosan nagy számban.) Meg kell ugyanakkor jegyeznünk, hogy a magas továbbképzési arány nemcsak a BME végzettjeire jellemző sajátosság, hiszen a FIDÉV-1998 vizsgálat adatai is azt mutatták, hogy a végzettek kétharmada már a végzést követő évben tovább tanult. A kutatás eredményei azt is mutatják, hogy az egyetemmel végzettek közül az átlagosnál magasabb továbbtanulási arány jellemezte a gazdasági, a villamosmérnöki és az egyéb mérnöki szakmákat, és kisebb az építő- és az építészmérnököket, ami összhangban áll a mi adatainkkal.¹⁸

A továbbképzésen résztvevők aránya	KAROK								
	ÉMK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VBK	VIK	Együtt
	42,3	46,0	69,9	61,5	68,8	28,6	63,7	65,3	61,3

32. táblázat: A továbbképzésen való részvétel 2005. végén, karonként a válaszadók arányában [%]

A diplomaszerezés utáni továbbtanulás motivációt nem vizsgáltuk, de szerencsére ezen a téren is rendelkezésünkre állnak más hazai vonatkozású megállapítások. A FIDÉV-1999 vizsgálat alapján a műszaki egyetemi diplomát szerettek továbbtanulásának okai közül a legfontosabbak a kiegészítő szakismeret megszerzése (31,8 %), speciális szaktudás megszerzése (27,2 %), az idegennyelv-tudás fejlesztése (22,4 %), a személyes érdeklődés (10,7 %), valamint a tanultaktól eltérő szakképzettség elsajátítása (14,1 %).¹⁹ Elképzelhető, hogy a továbbtanulási igény még magasabb szinten realizálódna, ha nem lenne a kelet-európai országok foglalkoztatotti körére jellemző „extrém” mértékű éves munkaidő-terhelés és a részmunkaidőben foglalkoztatottak kiugróan alacsony aránya.²⁰

A megvalósult továbbképzésekre vonatkozó válaszok karonként igen eltérőek, ugyanakkor azt is láthatjuk, hogy a megkérdezettek jelenlegi foglalkoztatási státuszától, munkakörétől sem teljesen függetlenek. A nagyobb létszámú karok közül legkevésbé az Építőmérnöki és az Építészmérnöki Kar frissdiplomásai vettek részt valamilyen továbbképzésen, kevesebb mint felük válaszolt így. A férfiak és nők között nincs különbség, de megfigyelhető, hogy azok, akik jelenlegi munkakörüket tekintve csak részben kapcsolódnak a szakmájukhoz, az átlagosnál gyakrabban vettek részt továbbképzésen (68,1 %-uk). A konkrét munkakört tekintve a két nagy csoport – a tervezők, kutatók, fejlesztők csoportja és a kivitelezők, gyártók, üzemeltetők munkakörökben dolgozók – arányai nem térnek el jelentősen: 60,2 %-uk, illetve 55,7 %-uk vett részt a végzést követő év végén valamilyen továbbképzésen. Valamivel magasabb arányokat találunk azoknál, akik gazdasági, pénzügyi, adminisztratív, vagy tanácsadói munkakörökben nyertek alkalmazást, illetve folytatnak vállalkozást, hiszen az ilyen munkakörökben dolgozó végzettek mintegy háromnegyede válaszolt úgy, hogy részt vett a megadott időpontban továbbképzésen.

Amint már jeleztük, a megadottnál valószínűleg valamivel magasabb azoknak az aránya, akik a végzést követő év egészét tekintve vettek részt valamilyen tanfolyamon, képzésen. Erre abból következtethetünk, hogy amikor a 2005-ben továbbképzésre költött összegekről kérdeztük végzettjeinket, néhányan azok közül is választottak, akik korábban nem jelezték részvételüket továbbképzésen. Ugyanakkor szép számmal akadtak olyanok – a képzésben részesültek közel egyötöde –, akik nem tudták megmondani, hogy nekik vagy munkaadójuknak mennyibe került a továbbképzés, vagy annak összege pénzben nem volt kifejezhető, csupán más módon, pl. munkaidő kedvezmény

¹⁸ Galasi Péter, Timár János, Varga Júlia: Jelentés az állami felsőoktatás nappali tagozatán 1998-ban végzett fiatal diplomások munkaerő-piaci életpályá-vizsgálatának eredményeiről; Budapesti Közgazdaságtudományi és Államigazgatási Egyetem Emberi Erőforrások Tanszék, 2000., 16/a táblázat, Forrás: www.ftt.hu/FIDEV/FIDEV1.doc

¹⁹ Galasi Péter, Timár János, Varga Júlia: Jelentés az állami felsőoktatás nappali tagozatán 1999-ben végzett fiatal diplomások munkaerő-piaci életpályá-vizsgálatának eredményeiről; Budapesti Közgazdaságtudományi és Államigazgatási Egyetem Emberi Erőforrások Tanszék, 2001., 22. táblázat, Forrás: www.okm.gov.hu/letolt/users/maticcsaka/2003/04/FIDEV2001jelent.es.ftf

²⁰ Török Balázs: Felhőttkori tanulás – célok és akadályok; EDUCATIO 2006. nyár, pp. 333-347.

formájában. Ily módon összességében a kérdőívet kitöltők 50,3 %-ától kaptunk érdemi választ a továbbképzések költségeivel kapcsolatban, ami az adott év végén továbbképzésben való részvételüket jelzők 81,7 %-át teszi ki.

	Összes megkérdezett			Továbbképzésen 2005. december 31-én részt vettek		
	Saját maga fizette	A munkáltató fizette	Együtt	Saját maga fizette	A munkáltató fizette	Együtt
Jelzett ilyen költséget	36,4	24,6	50,3	59,3	39,3	81,7
Nem jelzett ilyen költséget	63,6	75,4	49,7	40,7	60,7	18,3

33. táblázat: A 2005-ben továbbképzésekre fordított összegről beszámoló aránya [%]

A továbbképzésre költött összeg nagysága igen változatos, a legalacsonyabb érték 4 ezer Ft volt, a legmagasabb pedig 4 millió. Természetesen ezen belül a végzettek saját maguk átlagosan jóval alacsonyabb összeget költöttek továbbképzésükre, mint amit a munkáltatójuk révén kaptak, hiszen míg a saját maguk által fizetett összeg átlagos nagysága valamivel 100 ezer Ft alatt volt, addig a munkáltatók által kifizetett összeg ennek duplája, a 2005-ös évet tekintve. Ezen kívül a munkáltatók jelentős része munkaidő-kezdésménytel is támogatta a diplomásokat (a végzettek 20,9 %-a számolt be erről), amelynek átlagos mértéke 80,9 óra volt. Természetesen akadtak olyanok, akik csak munkaidő-kezdésményről számoltak be, pénzüsszegekről nem, ezek aránya azonban nem jelentős.

	Saját magára fordított összeg	A munkáltató által fizetett összeg	Együtt
Nem jelölt meg illet (0 Ft)	27,7	51,0	–
Max. 50.000 Ft	21,3	9,0	19,6
50-100.000 Ft	20,7	11,0	22,0
100-150.000 Ft	7,4	3,9	11,8
150-200.000 Ft	8,5	4,9	11,3
200.000-1 millió Ft	14,4	16,9	31,3
1 millió Ft felett	–	3,3	4,0
Átlagérték* (Ft)	98 758	190 888	289 646
Szórás* (Ft)	131 136	525 443	524 130

* Az átlagérték azok körében került kiszámításra, akik jeleztek valamilyen továbbképzésre fordított összeget 2005-re

34. táblázat: A továbbképzésekre fordított összeg nagysága 2005-ben [%]

A továbbképzésre költött összegek alapján azt láthatjuk, hogy bár a végzettek továbbképzését nagyobb átlagos összeggel finanszírozza a munkáltató, mint saját maguk (még magasabb lenne a két összeg közötti eltérés, ha a 0 értékeket az átlagszámítás során nem vettük volna figyelembe), összességében magasabb azoknak az aránya, akik kizárólag saját hozzájárulásról tettek említést, mint azoké, akik kizárólag munkáltatói hozzájárulásról számoltak be. Ennek az lehet az oka, hogy a költségekkel kapcsolatban a továbbképzésen résztvevőknek sokszor nincsenek konkrét ismeretei, egy-egy vállalat által finanszírozott tanfolyam, képzés ára sok esetben „belső képzés” lévén nem is kerül meghatározásra.

A finanszírozás módja	Az összes válaszadó körében	A továbbképzés költségeit megelőzők körében
Csak saját maga	25,7	51,0
Csak munkáltató	13,9	27,7
Saját maga + munkáltató	10,7	21,3
Válaszhiány, nem vett részt	49,7	–

35. táblázat: A továbbképzések finanszírozási módja 2005-ben [%]

Ha azonban figyelembe vesszük a válaszadók által megadott átlagköltségeket, illetve azt, hogy a tanfolyami díjak mellett a cégek egy része munkaidő-kedvezménnyel (is) támogatta munkatársait (a munkaadó szempontjából ez is anyagi támogatás), akkor azt látjuk, hogy a továbbképzések finanszírozásában a munkáltatók szerepe jelentős. A FIDÉV-1999 kutatás eredményei ugyancsak arról tanúskodnak, hogy a legtöbb szakcsoportban – így a műszaki és az informatikai területen is – a végzetek továbbtanulási költségeit alapvetően nem a végzetek saját maguk fedezik. A költségeket ezekben a szakcsoportokban a résztvevők felénél-kétharmadánál kizárólag más állja, akik közül kiemelkedő a munkáltatók szerepe.²¹ Nyilvánvalóan a költségek megosztásakor szerepet játszik a továbbképzés típusa, a tanfolyam jellege is. A megvalósult továbbképzésekkel kapcsolatban azonban nem állnak rendelkezésünkre információk erre vonatkozóan.

A 2006. évi tavaszi Műegyetemi Állásbörzén megjelenő munkaadók 12 %-a nem támogatja a pályakezdők továbbképzését. Anyagi támogatást igen, de munkaidő kedvezményt nem nyújt a cégek 37 %-a, míg csupán munkaidő kedvezménnyel (bár a munkaadók szemszögéből ez is anyagi támogatás) a vállalkozások 33 %-a segíti a munkavállalót. A cégek 18 %-a mind anyagilag, mind munkaidő kedvezménnyel segíti a pályakezdő munkatársait. A továbbképzés jellegét tekintve leggyakrabban a nyelvi képzést és a műszaki/mérnöki területen történő továbbképzést támogatják a cégek, míg a továbbképzés módját tekintve a legtöbben vállalati képzések és tanfolyamok keretében történő továbbképzésére hajlandók áldozni.²² A mérnököket foglalkoztató munkaadók körében készített korábbi felmérésünk alapján elmondható az is, hogy a mérnökök továbbképzését a munkaadók 60 %-a támogatta munkaidő-kedvezménnyel.²³

A mi vizsgálatunkban az egyes karok közül az építészmérnökként végzetek a legaktívabbak, amennyiben saját továbbképzésük finanszírozásáról van szó, ami minden bizonnyal annak köszönhető, hogy közöttük az átlagosnál magasabb a vállalkozóként, megbízási szerződéssel foglalkoztatottak aránya.

6.3. A 2002-ben végzetek megvalósult továbbképzései

A 2002-ben végzetek körében két évvel ezelőtt készített adatfelvétel azt mutatta, hogy a diplomások túlnyomó többsége (95,6 %) igényelt valamilyen továbbképzést. Bár akkor adataink nem voltak arra vonatkozóan, hogy közülük mennyien vannak azok, akik már a végzést követő évben is részt vettek ilyenben, a 2004-ben végzetek adatait alapul véve, bizonyára nem lehettek kevesen. Nem meglepő tehát, hogy mostanra (a végzést követő 4 év múlva) a diplomások 67,4 %-a jelezte, hogy szerzett valamilyen új végzettséget igazoló bizonyítványt, részt vett valamilyen tanfolyamon, továbbképzésen.

Rész vett továbbképzésen	KAROK								
	ÉMK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VBK	VIK	Együtt
	72,7	39,6	49,7	90,2	80,4	85,7	76,4	70,8	67,4

36. táblázat: A végzetek megvalósult továbbképzése, karonként [%]

²¹ Galasi Péter, Tímár János, Varga Júlia: Jelentés az állami felsőoktatás nappali tagozatán 1999-ben végzett fiatal diplomások munkaerő-piaci életpálya-vizsgálatának eredményeiről; Budapesti Közgazdaságtudományi és Államigazgatási Egyetem Emberi Erőforrások Tanszék, 2001., 23. táblázat, Forrás: www.okm.gov.hu/letolt/users/matsicsaka/2003/04/FIDEV2001jelentes.rtf

²² Fortuna Zoltán: A 2006. évi tavaszi Műegyetemi Állásbörze a látogatók és a kiállítók véleménye alapján; Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Diákközpont 2006., 20-21. táblázat, Forrás: www.sc.bme.hu/content/10/Felmeresek/allasborze/BME_allasborze_2006_tavaszi.pdf

²³ Fortuna Zoltán, Hajdú Csongor, Szabó Imre, Veres Gábor: Mérnököket foglalkoztató társas vállalkozások vizsgálat, különös tekintettel a mérnökök jövedelmi lehetőségeire és a velük kapcsolatos piaci elvárásokra; Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Diákközpont, 2004., 33. táblázat, Forrás: www.sc.bme.hu/content/10/Felmeresek/munkaeropiac/munkapiac2004.pdf

A karok szerinti eltérések igen nagyok, hiszen két olyan kar is van – az Építészmérnöki és a Gépészmérnöki Kar –, ahol a volt hallgatók több mint fele nem vett részt semmilyen tanfolyamon, képzésen a diploma megszerzését követő időszakban. A jelenlegi státuszt tekintve a GYES-en lévők mellett csupán a vállalkozóként dolgozók között vannak nagyobb arányban azok, akik semmilyen új végzettségre, új képzésre irányuló képzésben nem vettek részt.

A két évvel ezelőtti továbbképzési tervek a szakmai (42,1 %) és a menedzsment, közgazdasági jellegű képzéseket (42,6 %) egyaránt preferálták, és az időközben megvalósult (vagy legalábbis elkezdett, s a végzéshez közeli stádiumban lévő) továbbképzések ugyancsak alapvetően a szakirányú továbbképzéseket mutatják a legnagyobb arányban.

A továbbképzésekről beszámolóik legnagyobb része – 63,8 %-a – egy tanfolyamról, képzésről, újabb végzettségről tett említést, 1/4-ük azonban kettőről, valamivel több mint egytizednyien pedig három vagy több képzésről, újabb bizonyítványról is említést tettek. Ezek egy része még folyamatban lévő képzés – pl. doktori képzés, vagy valamilyen más felsőfokú képzés –, többségük azonban már befejezett tanfolyam, képzés.

A továbbképzésen résztvevők legnagyobb része (45,2 %-uk) olyan felsőfokú képzést jelölt meg, amelyik szakirányú továbbképzést (pl. mérnök-közgazdász, MBA) vagy újabb diplomát jelent, és ez utóbbira is leginkább az jellemző, hogy az azokon részt vevők a már megszerzett diplomájukat kiegészítik, vagy az ismereteket más dimenzióban bővítik. Akadnak ugyan, akik valamilyen más szakterületen kezdtek el tanulmányokat (pl. lakberendező), számuk azonban elenyésző. A végzettek csoportján belül nagyobb arányt képviselnek még azok, akik PhD, DLA képzésben vesznek részt (14,6 %), illetve azok, akik valamilyen szakmai tanfolyamot említettek (pl. valamilyen auditori tanfolyam vagy valamilyen ellenőri képzés). Ez utóbbi csoportba a kérdőívet kitöltők 39 %-a tartozik. A tanfolyamok sorában külön kiemeltünk két olyan kategóriát, amelyik gyakran előfordult, így a nyelvtanfolyamokét és a számítástechnikai, IT-hoz kapcsolódó tanfolyamokét. Míg az előbbiről 11,9 %, az utóbbiról 14 % számolt be a végzettek közül. Számottevő arányt képviseltek még a vállalati, céges tanfolyamok, tréningek, de akadtak olyanok, akik egyéb tanfolyamokat (pl. vezetőképző tréning, pályázatiírás, EU-val kapcsolatos tanfolyamok) is megneveztek, vagy azt jelezték, hogy önképzés keretében bővítették ismereteiket.

A megkérdezettek körében oly népszerű MBA-programok – melyek közül hazánkban is 14 program áll az érdeklődők rendelkezésére – nem csak tanulási folyamatnak, hanem készségfejlesztő és kapcsolatépítő képzésnek is tekinthetők. Az MBA programokat nemzetközi szinten több intézmény, kiadó is rangsorolja, mely rangsorok leginkább versenyképességi rangsornak tekinthetők, a diplomaszerezés utáni jövedelemszintet, az oktatás nemzetközi jellegét, az adott oklevél által megnyitott üzleti kapcsolatrendszer figyelembe véve. Sajnos, Magyarországon ilyen rangsorok nem állnak rendelkezésre, azonban a tandíjról, a biztosított tananyagról, a képzés akkreditációjáról, a felvételi követelményekről, a szakirányokról összehasonlító információk fellelhetők. ²⁴

A már megvalósult továbbképzések nagy száma ellenére a kérdőívet kitöltők 81,8 %-a továbbra is szükségesnek látja ismereteinek bővítését valamilyen továbbképzés keretében. Érdekes módon azok, akik már részt vettek diplomájuk megszerzése óta ilyenben, az átlagosnál is gyakrabban válaszoltak így (88 %-uk, szemben az eddig továbbképzésen részt nem vevőkre jellemző 69,2 %-kal), ami arra utal, hogy a továbbképzés iránti igény nem csökken sem a végzést követő évek multával, sem pedig azáltal, ha a friss diplomás már túl van egy-két képzésen. Ez minden bizonnyal annak is köszönhető, hogy egyes szakmákban az ismeretek hamar elavulnak, másrészt pedig annak, hogy az adott szakmához kapcsolódó szakterületek erősen specializálódnak. Legkevésbé az Építészmérnöki Karon és a Gépészmérnöki Karon végzett fiatalok látják szükségét egy újabb tanfolyamnak, mindazonáltal közöttük is azok vannak többségben, akik szükségét látják valamilyen továbbképzésnek.

Saját továbbképzését szükségesnek tartja	KAROK								
	ÉVK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VBK	VIK	Együtt
	91,7	66,4	73,1	94,8	87,3	89,3	87,6	81,4	81,8

37. táblázat: Továbbképzési igények a végzettek körében, karonként [%]

²⁴ Forrás: www.topmba.hu/Osszehasonlitas.html

7.

Munkaerő-piaci státusz, elhelyezkedés

7. Munkaerő-piaci státusz, elhelyezkedés

7.1. Státusz

A 2004-ben végzetek körében másfél-két évvel a diplomaszerezést követően a foglalkoztatottak (munkaviszonyban vagy megbízási szerződéssel foglalkoztatott és vállalkozó) aránya 90,3 %, a tanulók (doktoranduszok és nappali tagozatos hallgatók) aránya 8,5 %, a munkanélküliek aránya 0,9 %, valamint az egyéb inaktívak aránya 0,3 %. Annak ellenére, hogy a felsőoktatás keretein belül a tanulmányok, a munka és az inaktivitás határai elmosódtak – mivel a kezdetektől azonos módszerrel vizsgáljuk a végzetek státuszát –, kijelenthetjük, hogy az 1999-ben végzetek után most mérjük a második legmagasabb foglalkoztatottsági arányt végzetjeink körében.

Munkaerő-piaci státusz	A végzés időpontja								
	1997.	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2002Ú.
Munkaviszonyban foglalkoztatott	75	77	82	76	79	71	78	84	81
Megbízási szerződéssel foglalkoztatott	4	4	4	4	2	5	5	3	4
Vállalkozó	4	3	5	4	3	8	6	3	8
Doktorandusz	16	12	7	11	10	10	7	8	1
Nappali tagozatos hallgató	–	3	–	2	2	1	1	1	0
Munkanélküli	–	–	1	1	1	3	2	1	2
Egyéb*	1	1	1	2	3	2	1	0	4

* 2004-ben és 2002Ú.-ban ezt a kategóriát csak GYES-en lévők választották

38. táblázat: Munkaerő-piaci státusz, a végzés éve szerint [%]

A 2004-ben végzetek körében mért 0,9 %-os munkanélküliségi arány alatta marad az előző két adatfelvétel eredményének. Munkanélküliként csak gépészmérnök (3,9 %) és informatikus (2,9 %) végzettségűek jelölték meg magukat.

Tájékoztatásul közöljük az egyetemi végzettségűek 2005. IV. negyedévi (2,4 %) és 2006. I. negyedévi országos munkanélküliségi rátája 2,1 % volt.²⁵ Sajnos az országos tendenciák nem túl kedvezőek, igaz a diplomás munkanélküliség növekedési dinamikája január-június hónapokat tekintve az előző év azonos időszakához képest minden hónapban csökkent, de a diplomások körében a munkanélküliek aránya továbbra is nő, például 2006 májusában az előző év azonos időszakához képest 1,7 %-kal. Bizakodásra ad okot, hogy az elmúlt három évben ez év júliusában csökkent először (1,9 %-kal) a diplomás munkanélküliek előző év azonos időszakához viszonyított aránya, és ez a csökkenés azóta is tart.²⁶

A nagyobb biztonságot nyújtó munkaviszonyban történő foglalkoztatás aránya mindeztől a legmagasabb (83,5 %). A doktorandusz válaszadók között legnagyobb arányban villamos- és vegyészmérnököket találtunk.

²⁵ Pozsonyi Dóra, Csaba Erika, Főző Judit: Munkaerő-piaci jellemzők 2006. II. negyedévében; Központi Statisztikai Hivatal, 2006., Forrás: <http://portal.ksh.hu/pls/ksh/docs/hun/xftp/idoszaki/munkero/munkero062.pdf>

²⁶ Az Állami Foglalkoztatási Szolgálat munkanélküli nyilvántartásának legfontosabb adatai; Állami Foglalkoztatási Szolgálat, 2006., Forrás: www.afsz.hu/engine.aspx?page=full_afsz_legfrissebb_adatai

Munkaerő-piaci státusz	KAROK								
	ÉMK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VBK	VIK	Együtt
Munkaviszonyban foglalkoztatott	87,2	71,9	87,8	89,6	94,6	71,4	74,0	83,4	83,5
Megbízási szerződéssel foglalkoztatott	–	9,4	3,3	–	–	–	–	5,5	3,5
Vállalkozó	5,5	15,1	2,6	5,2	–	–	–	0,9	3,3
Doktorandusz	7,3	3,6	2,6	–	5,4	28,6	23,6	9,3	8,0
Nappali tagozatos hallgató	–	–	1,1	–	–	–	2,4	–	0,5
Munkanélküli	–	–	2,6	–	–	–	–	0,9	0,9
Egyéb*	–	–	–	5,2	–	–	–	–	0,3

* Ezt a kategóriát csak GYES-en lévők választották

39. táblázat: A 2004-ben végzetek munkaerő-piaci státusza, karonként [%]

Az építészmérnökök körében harmadik éve tart a munkaviszonyban foglalkoztatottak részarányának növekedése (39 %-ról 63 %-ra majd 72 %-ra) és ezzel párhuzamosan a megbízási szerződéssel foglalkoztatottak arányának csökkenése. Ugyanakkor a 2002-ben végzett építészmérnökökről is elmondható, hogy több mint 20 %-kal nőtt körükben az elmúlt két évben a munkaviszonyban foglalkoztatottak aránya.

Munkaerő-piaci státusz		ÉMK	ÉPK	GPK	GTK*	KSK	TTK*	VBK	VIK	Együtt
Munkaviszonyban foglalkoztatott	2002.	90,2	38,8	86,1	70,0	89,5	5,7	66,6	72,9	71,4
	2002Ú.	89,2	61,2	84,4	54,2	94,7	75,0	76,6	86,4	80,8
Megbízási szerződéssel foglalkoztatott	2002.	–	17,5	2,3	–	–	–	4,9	4,7	4,6
	2002Ú.	2,5	10,5	2,4	–	–	14,3	4,3	2,5	3,6
Vállalkozó	2002.	4,9	23,7	–	11,2	5,7	–	4,6	9,4	8,2
	2002Ú.	5,8	16,4	10,8	22,9	5,3	–	4,3	6,1	8,4
Doktorandusz	2002.	2,5	6,2	7,0	18,8	1,9	94,3	21,4	5,9	10,3
	2002Ú.	–	–	–	–	–	–	2,5	2,5	1,1
Nappali tagozatos hallgató	2002.	–	2,5	–	–	–	–	–	1,2	0,7
	2002Ú.	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Munkanélküli	2002.	–	2,5	2,3	–	2,9	–	2,5	5,9	3,1
	2002Ú.	2,5	–	–	22,9	–	10,7	4,3	–	2,4
Egyéb**	2002.	2,4	8,8	2,3	–	–	–	–	–	1,7
	2002Ú.	–	11,9	2,4	–	–	–	8,0	2,5	3,7

* A kis elemszám miatt – melyet tovább torzíthat a súlyozási eljárás – a megadott adatok nem megbízhatóak

** 2002Ú.-ban ezt a kategóriát csak GYES-en lévők választották

40. táblázat: A 2002-ben végzetek munkaerő-piaci státusza, karonként [%]

A 2002-ben végzetek esetében is megfigyelhető az az általánosan ismert jelenség, amelyet az életpálya kezdeti szakaszán megfigyelhető helykeresés, a munkaerőpiacra lépés ideiglenes elhalasztása, a későbbi stabilabb munkaerő-piaci pozíciók kialakulása jellemez. ²⁷

A 2002-ben végzetek körében az elmúlt két évben 10 %-kal nőtt a munkaviszonyban foglalkoztatottak aránya (az összes foglalkoztatott aránya 4 %-kal nőtt), s csökkent a hallgatók (nappali tagozatos, doktorandusz) aránya. A nők 15,2 %-a volt GYES-en a megkérdezés időpontjában, e kategória összesített aránya 3,7 %.

²⁷ Galasi Péter, Nagy Gyula: A fiatal diplomások munkaerő-piaci helyzete 1999-2003.; EDUCATIO 2006/2. pp. 268-287.

7.2. Elhelyezkedés

Az elhelyezkedésre és a munkahelyre vonatkozó egyes kérdésekre csak azoknak kellett válaszolnia, akikre az adott kérdés értelmezhető volt. Így a nappali tagozatos hallgatók, a doktoranduszok és a munkanélküliek számos kérdésben, míg a vállalkozók a beosztással (24. kérdés) és a munkahelyi perspektívával (26. kérdés) kapcsolatban nem nyilvánítottak véleményt. Részletesebben leírás a kérdőív (9. melléklet) adott kérdéseinek szereplő utasításokban olvasható.

7.2.1. Az elhelyezkedést segítő csatornák

A megkérdezettek több mint 1/3-a ismerősök segítségével helyezkedett el, így tehát továbbra is ez a legsikeresebb álláskeresési csatorna. A kapcsolati tőke ilyen formán történő kihasználásának aránya leginkább a műszaki menedzserekre jellemző, körükben e kategória aránya négy év alatt egyenletes ütemben közel duplájára nőtt. Az álláskeresés e csatornája valószínűleg nem csupán a BME hallgatóira és nem csupán a magyar hallgatókra jellemző sajátosság. Egy 1999-ben 40000 végzett körében elvégzett nemzetközi kutatás adatai is azt mutatják, hogy – jóllehet országonként eltérő mértékben – a hallgatók legalább egytizede, egyes országokban egyharmada személyes kapcsolatok révén jutott első munkahelyéhez. Meg kell azonban jegyeznünk, hogy mindezzel együtt a személyes kapcsolatok szerepe a vizsgált országokban összességében jóval alacsonyabb, a legtöbb országban az állás hirdetésekre való jelentkezés, illetve a munkaadókkal való közvetlen kapcsolatfelvétel a jellemző az állásához jutásban. A nemzetközi kutatás adataihoz képest a BME-n végzetek körében igen jelentős az egyetemi kapcsolat és az állásbörzék aránya, ami arra utal, hogy ezek fontos szerepet töltenek be a pályakezdő fiatalok munkához jutásában.²⁸

Az online állásközvetítő oldalak álláskeresésben betöltött szerepe négy éve dinamikusan növekszik. A tanulmányi szerződéssel és munkaügyi központok segítségével elhelyezkedők aránya továbbra is a legalacsonyabb. Amit egy évvel korábban elmondunk, most is igaz: a többi kategória közel azonos nagysága mellett a nők az online állásközvetítőket, a férfiak pedig az újsághirdetéseket jelentősen gyakrabban használják a másik nem képviselőinél.

Hogyan helyezkedett el?	A végzés időpontja								
	1997.	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	
Ismerősök segítségével	36	38	34	28	36	35	33	36	
Egyetemi kapcsolat alapján	28	26	28	22	22	14	20	16	
Online állásközvetítő site-ok, hirdetések alapján					3	8	12	15	
Állásbörzék segítségével				15	14	10	11	12	
Újsághirdetés alapján	21	22	20	25	11	13	8	8	
Tanulmányi szerződés alapján					2	4	2	1	
Személyzeti tanácsadó cégek segítségével	2	6	6	1	1	5	2	2	
Munkaügyi központ, kirendeltség segítségével	2	1	–	–	1	1	1	1	
Egyéb	11	7	12	9	10	10	11	9	

41. táblázat: Az elhelyezkedés módja, a végzés éve szerint [%]

Az egyéb kategóriák körében most is a legelterjedtebb forma a munkavállaló általi egyéni cégmegkeresés, például, amikor valaki telefonkönyvből választ számára szimpatikus céget és üres pozíciók iránt érdeklődik. Az állásbörzék adta lehetőséggel a Villamosmérnöki és Informatikai Kar volt hallgatói élnek leginkább.

²⁸ Schomburg, Harald and Teichler, Ulrich: „Employment and Work of University Graduates in Japan and Germany”. In: Teichler, Ulrich and Trommsdorff, Gisela (eds.): Challenges of the 21st Century in Japan and Germany. Lengerich; Berlin, Bremen u.a.: Pabst 2002, pp. 91-105., Forrás: www.uni-kassel.de/wz1/TSEREGS/down_e.htm

Hogyan helyezkedett el?	KAROK								
	ÉMK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VBK	VIK	Együtt
Ismerősök segítségével	54,4	46,8	44,1	59,5	36,5	40,0	24,4	19,6	35,8
Egyetemi kapcsolat alapján	14,6	17,0	18,3	12,5	19,6	40,0	11,7	14,6	16,2
Online állásközvetítő site-ok, hirdetések alapján	–	20,1	12,8	5,6	19,6	20,0	25,4	16,5	15,0
Állásbörzék segítségével	2,9	3,7	4,8		2,8	–	19,2	26,5	12,2
Újsághirdetés alapján	5,8	–	6,8	5,6	8,4	–	7,5	14,3	8,4
Személyzeti tanácsadó cégek segítségével	2,9	–	1,2	5,6	–	–	–	2,1	1,6
Tanulmányi szerződés alapján	–	–	2,8	–	2,8	–	–	–	0,9
Munkaügyi központ, kirendeltség segítségével	–	2,9	–	–	–	–	4,3	–	0,7
Egyéb	19,4	9,5	9,2	11,2	10,3	–	7,5	6,4	9,2
– Én kerestem meg a céget	16,5	–	6,8	5,6	–	–	4,3	3,2	4,7
– Cégalapítás	–	2,9	1,2	–	–	–	–		0,6
– Egyetemi e-mail listára érkező hirdetés	–	–	–	–	–	–	–	3,2	1
– Szakmai gyakorlat, diplomamunka	2,9	2,9	–	–	7,5	–	3,2	–	1,6
– Felsőoktatási karrier irodák segítségével	–	3,7	–	5,6	2,8	–	–	–	1
– Egyéb	–	–	1,2	–	–	–	–	–	0,3

42. táblázat: Az elhelyezkedés módja, karonként [%]

A 2006. évi tavaszi Műegyetemi Állásbörze kiállítói az üres pozícióik betöltéséhez leggyakrabban a felsőoktatási állásbörzét (valószínűleg azért a legmagasabb, mert börzén résztvevő cégeket kérdeztük), a munkatársak, ismerősök ajánlását (használt források 17 %-a), és az online állásközvetítő oldalakat használják.²⁹

7.2.2. Az elhelyezkedés ideje

Az első munkahely megtalálásának átlagos ideje az elmúlt három évben 2,4 hónapról 1,6 hónapra csökkent. Ugyanezen időszak alatt 45,6 %-ról 66,2 %-ra nőtt azok aránya, akik már 1 hónapon belül el tudtak helyezkedni, valamint 10 %-ról 5 %-ra esett azok aránya, akik 6 hónapon belül nem tudtak elhelyezkedni. Az átlagnál jelentősen hosszabb átlagos elhelyezkedési idő csak a Vegyész-mérnöki Kar (vegyész-mérnök 2,9 hónap, biomérnök 4,0 hónap, környezetmérnök 5,6 hónap) volt hallgatóit jellemzi.

A végzés éve	KAROK								
	ÉMK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VBK	VIK	Együtt
	Összes hallgató								
2002.	1,4	1,6	3,2	2,7	2,0	9,0	2,0	3,1	2,4
2003.	1,7	1,3	2,1	3,0	2,6	5,9	2,2	2,1	2,1
2004.	0,9	0,8	1,6	1,8	1,9	1,4	3,7	1,5	1,6
Az egyetem alatt el nem helyezkedők									
2002.	3,1	3,9	5,2	3,5	4,1	18,0	3,3	5,5	4,5
2003.	3,5	3,5	3,3	6,7	3,8	15,0	3,2	4,7	4,0
2004.	2,1	2,2	3,8	3,7	3,1	3,5	5,7	3,3	3,5

43. táblázat: Az első munkahely megtalálásának átlagos ideje, karonként [hónap]

²⁹ Fortuna Zoltán: A 2006. évi tavaszi Műegyetemi Állásbörze a látogatók és a kiállítók véleménye alapján; Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Diákközpont 2006., p. 3.

Forrás: www.sc.bme.hu/content/10/Felmeresek/allasborze/BME_allasborze_2006_tavaszi.pdf

Érdemes megemlítenünk: a 2006. évi tavaszi Műegyetemi Állásbörze műegyetemi álláskeresőinek 23 %-a úgy véli, hogy még az egyetemi évek alatt el fog tudni helyezkedni, továbbá 38 %-a bízik abban, hogy az államvizsga után 3 hónapon belül állást talál. Azok, akik az elhelyezkedés időpontját az államvizsga utánra teszik, átlagosan 4,6 hónapos elhelyezkedési idővel kalkulálnak.³⁰

7.2.3. Az elhelyezkedéshez elvárt segítségforrások

Az elhelyezkedéshez a végzetek 65,4 %-a nem kapott segítséget az egyetemtől, ez az elmúlt három évben kapott legalacsonyabb érték. A legnagyobb arányban a Villamosmérnöki Kar (42,2 %), a legkisebb arányban az Építőmérnöki Kar (13,5 %) végzettei kaptak segítséget. A segítséghez jutók leggyakrabban a diploma konzulens által vállalkozásokhoz történő beajánlást (említések 52,7 %-a), valamint a BME Diákközpont Karrier Iroda tevékenységét (37,5 %) említették. A végzetek 63,4 %-a szükségesnek tartotta (volna), hogy az elhelyezkedéssel kapcsolatban valamilyen segítségben részesüljön (a kérdésre a megkérdezettek 8,9 %-a nem válaszolt).

Három éve folyamatosan az építészmérnökök és az építőmérnökök igénylik legkevésbé a segítséget. A válaszadók többféle segítséget is elvártak, az egyes segítség-típusok összes válaszon belüli arányait a 44. táblázat tartalmazza. Megfigyelhető az elvárt segítség-típusok átrendeződése, igénynövekedés tapasztalható a gyakorlati és személyes kontaktsuson alapuló segítségformák terén (pl.: cégelődadás, gyárlátogatás, próbainterjú, motivációs levél írás).

Segítség formája	A végzés időpontja		
	2002.	2003.	2004.
Cégelődások, gyárlátogatások	18,5	19,9	21,2
Állásközvetítés	25,2	22,0	17,9
Felkészítés az interjúra	10,1	12,6	12,8
Egyéni karriertervezés	11,9	7,7	9,9
Személyiségfejlesztő tréning(ek)	8,7	9,9	9,9
Próbainterjúk, szimulált AC-k	7,8	9,8	9,8
Álláskeresőt segítő kiadványok	10,9	9,4	8,8
Motivációs levél írás	4,8	6,6	7,6
Egyéb	2,1	2,1	2,1

44. táblázat: Az intézménytől elvárt segítség, a végzés éve szerint [%]

³⁰ Fortuna Zoltán: A 2006. évi tavaszi Műegyetemi Állásbörze a látogatók és a kiállítók véleménye alapján; Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Diákközpont 2006., p. 2.

Forrás: www.sc.bme.hu/content/10/Felmeresek/allasborze/BME_allasborze_2006_tavaszi.pdf

8.

**A jelenleg
betöltött
munkahely**

8. A jelenleg betöltött munkahely

8.1. Munkahelyváltás, mellékállás

A válaszadók (a válaszadók alatt jelen fejezetben a jelenleg állásban lévőket értjük) közel 2/3-a dolgozik első munkahelyén, ami lényegében megegyezik az előző években mért értékkel, továbbá megfigyelhető az is, hogy tovább nőtt a legalább harmadik munkahelyükön dolgozók aránya.

Hányadik munkahely	A végzés időpontja								
	1997.	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2002Ú.
1.	78	78	68	69	69	63	63	64	49
2.	18	18	25	27	23	30	29	25	38
3. vagy több	4	4	7	4	8	7	8	11	13

45. táblázat: Munkahelyek száma, a végzés éve szerint [%]

A munkahelyek gyakori váltása leginkább a műszaki menedzsereket, az építészmérnököket, a Villamosmérnöki és Informatikai, valamint az Építőmérnöki Kar frissdiplomásait jellemzi.

Hányadik munkahely	ÉMK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VBK	VIK	Együtt
1.	59,2	53,8	72,7	64,8	72,9	80,0	81,4	55,1	63,9
2.	28,2	32,8	20,2	17,6	19,6	20,0	13,9	30,4	25
3. vagy több	12,6	13,4	7,1	17,6	7,5	0	4,7	14,5	11,1

46. táblázat: Munkahelyek száma a 2004-ben végzettek esetén, karonként [%]

Négy éves időtávon vizsgálódva megállapítható, hogy a 2002-ben végzetteknek már csak fele dolgozik első munkahelyén. Jelentős különbség van a nemek között, míg a nők 9 %-a tud már a háta mögött két munkahelyet, addig a férfiak körében arányuk 14,4 %. Az eltelt két év alatt a munkahelyváltás leginkább a Vegyész mérnöki és az Építőmérnöki Kar végzettjeit jellemzi.

Hányadik munkahely		KAROK						
		ÉMK	ÉPK	GPK	KSK	VBK	VIK	Együtt*
1.	2002.	79,5	56,4	69,5	64,3	76,0	57,9	63,8
	2002Ú.	54,4	47,6	51,6	54,2	50,0	45,1	49,2
2.	2002.	17,9	32,2	25,4	31,7	17,8	33,1	29,1
	2002Ú.	31,6	40,5	33,7	32,7	42,7	39,0	37,4
3. vagy több	2002.	2,6	11,4	5,1	4,0	6,2	9,0	7,1
	2002Ú.	14,0	11,9	14,7	13,1	7,3	15,9	13,4

* A TTK és a GTK adatait mintavételi hiba miatt nem tartalmazza a táblázat

47. táblázat: A 2002-ben végzettek munkahelyeinek száma 2004-ben és 2006-ban [%]

A 2002-ben végzettek 16,3 %-a rendelkezett mellékállással 2006. tavaszán, amely megegyezik az évfolyam korábbi adatával. A 2004-ben végzett évfolyam esetében alacsonyabb a mellékállást vállalók aránya a 2003-ban végzett évfolyamhoz képest. A munkaerő-piaci státuszt vizsgálva a mellékállást vállalók aránya a vállalkozók között a legnagyobb: a 2002-ben végzett évfolyam esetén 31,8 %, a 2004-ben végzett évfolyamnál 28 %, ami

arra enged következtetni, hogy ezek a vállalkozások valójában kis- és mikrovállalkozások, mintegy 30 %-uknál a vállalkozó teljes munkaidejét nem töltik ki.

Mellékállással rendelkezik	A végzés időpontja							
	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2002Ú.
	13	21	18	19	16	16	9	16

48. táblázat: Mellékállással rendelkezők száma, a végzés éve szerint [%]

8.2. A munka szakmaisága, a munkakör

Nyolc év adatait vizsgálva megfigyelhető, hogy a felmérés pillanatában azok aránya, akik nem szakmájukban dolgoztak, a kezdeti 4 %-ról 10 %-ra nőtt, továbbá a részben szakmájukban dolgozók aránya 24 %-ról 16 %-ra csökkent.

Szakmájában dolgozott	A végzés időpontja								
	1997.	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2002Ú.
Igen	72	71	76	73	76	74	74	74	80
Nem	4	5	5	9	7	8	9	10	6
Részben	24	24	19	18	17	18	17	16	14

49. táblázat: Szakmájukban dolgozók a végzés után 1-1,5, illetve 3-3,5 évvel (2002Ú.), a végzés éve szerint [%]

A nők továbbra is kétszer akkora arányban vállaltak szakmájuktól eltérő munkát. Az építészmérnökök körében csupán 3,7 % azok aránya, akik nem a szakmájukban helyezkedtek el, továbbá az építőmérnökök több mint 9/10-e szakmájában helyezkedett el. Akik szakmájukban dolgoztak, a képzés során szerzett ismereteket sokkal inkább felhasználhatónak ítélték, mint azok, akik nem, vagy csak részben szakmájukban dolgoztak. A szakmájukban dolgozók 2/3-a első munkahelyén dolgozik, míg a nem szakmájukban dolgozók körében ez nem éri el az 50 %-ot.

Az elmúlt nyolc évben minden alkalommal az építészmérnökök és az építőmérnökök körében volt legmagasabb a szakmájukban elhelyezkedők aránya. Ha ehhez hozzávesszük azt, hogy az Építészmérnöki Karra elmúlt két évben felvettek 97,5-100 %-a az első helyen jelentkezett, vezetve ezzel a karok közötti „céltudatosági, elszántsági” versenyt³¹, továbbá figyelembe véve azt, hogy az Építőmérnöki Karra felvettek majdnem fele inkább építészmérnök szeretett volna lenni, akkor érdekes jelenséggel állunk szemben. A jelenség magyarázata talán a felvételi kritériumok között keresendő, melyek az Építészmérnöki Karon szakmai alkalmassági vizsgát is magukba foglalnak, a többi kartól eltérően (az ipari termék- és formatervezők is átesnek alkalmassági vizsgán, de ettől most eltekintünk). A szakmai alkalmassági felvételi követelményeknek a jelentkezők motiváltságára (motivált a képzés befejezésére és a szakmában való elhelyezkedésre) és szakmai attitűdjére ható jótékony hatására már mások is rámutattak.³²

A 2002-ben végzetek 4/5-e szakmájában, 14 %-a pedig részben szakmájában dolgozik. Csupán a Vegyész mérnöki és Biomérnöki Kar végzettjei esetében csökkent 4 %-kal a nem szakmájukban dolgozók aránya. Újabb két év elteltével érdekes lenne megvizsgálni azt, hogy mekkora arányban sikerül visszatérnie a – talán csak időleges – pályaelhagyóknak eredeti szakmájukba.

³¹ Bózsavári Gábor, Esze Ágnes, Fortuna Zoltán, Orbán Balázs: Felmérés a BME-re 2005-ben felvett hallgatók pályaválasztásáról és szociális helyzetéről; Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Diákközpont, 2006., 21. táblázat, Forrás: www.sc.bme.hu/content/10/Felmeresek/felvett/felvett2005.pdf

³² Csákö Mihály: Gondolatok a felsőfokú felvételi kritériumairól; Educatio 2003. nyár, pp. 175-186.

Munkakör	2004-ben végzettek			2002-ben végzettek		
	Férfi	Nő	Együtt	Férfi	Nő	Együtt
Tervező, kutató, fejlesztő	50,1	41,4	48,3	46,4	33,3	44,3
Kivitelező, gyártó, üzemeltető	33,1	28,9	32,3	35,4	38,9	36,0
Gazdasági, pénzügyi	2,5	1,3	2,3			
Kereskedelmi, üzletkötői	6,5	6,0	6,4	7,8	5,6	7,4
Adminisztratív	3,3	15,1	5,7	0,5	2,8	0,9
Tanácsadó	3,7	5,2	4,0	7,3	11,1	7,9
Egyéb	0,8	2,2	1,0	2,6	8,3	3,5

50. táblázat: 2002-ben és 2004-ben végzettek munkaköre, nemenként [%]

A 2003-as évfolyam adataihoz képest a 2004-ben végzett évfolyamnál 12 %-kal csökkent a tervező, kutató, fejlesztő munkakörben foglalkoztatottak aránya, ugyanakkor 12 %-kal nőtt a kivitelező, gyártó, üzemeltető munkakörben foglalkoztatottak aránya. A 2004-ben végzett évfolyamnál, minden egyéb kategóriától eltekintve az adminisztratív területen a nők aránya jelentősen magasabb (15,1 %) a másik nem képviselőit jellemző értékétől (3,3 %).

Munkakör	KAROK								
	ÉMK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VBK	VIK	Együtt
Tervező, kutató, fejlesztő	48,5	88,3	37,1	–	41,3	40,0	20,2	61,2	48,4
Kivitelező, gyártó, üzemeltető	48,5	7,8	45,6	23,0	23,1	20,0	55,3	26,6	32,2
Gazdasági, pénzügyi	–	–	1,2	12,2	2,9	20,0	–	1,9	2,3
Kereskedelmi, üzletkötői	–	–	8,9	35,1	13,5	20,0	3,2	1,1	6,4
Adminisztratív	3,0	–	6,0	17,6	8,7	–	21,3	1,1	5,6
Tanácsadó	–	–	1,2	12,2	7,7	–	–	7,2	4,1
Egyéb	–	3,9	–	–	2,9	–	–	1,1	1,0

51. táblázat: 2004-ben végzettek munkaköre, karonként [%]

A 2004-ben végzett évfolyamnál vizsgáltuk az egyetemen tanult felhasználhatósága és a betöltött munkakörök közötti kapcsolatot. Bár a kérdőív 10. kérdésében a tipizált válaszok közötti távolságok nem egyenlők az elengedhetetlen-t 5-nek, a többi értékelhető választ rendre 4-nek, 3-nak, 2-nek, 1-nek véve azt kaptuk, hogy a tervező, kutató, fejlesztő munkakörökben dolgozók tudják leginkább használni az egyetemen tanultakat, az ő átlaguk 3,72 lett. A kivitelező, gyártó, üzemeltető munkakörben dolgozók átlaga 3,37, a gazdasági, pénzügyi munkakörben dolgozóké 2,31 lett.

A végzettek szakmájukkal kapcsolatos erkölcsi és anyagi presztízsének megítélésére a munkakörök nincsenek hatással.

A 2002-es évfolyam végzettjeinek munkaköre karonként az előző felméréshez képest csekély mértékben változott. Bár korábbi felmérésünk módszertana – a 2006-ban felvett kérdőív szabad választ kínál a kérdésre, míg a 2004-ben felvett kérdőívben kategóriák voltak – nem teljesen egyezik meg a mostanival az alábbi megállapításokat tehetjük:

- A tervező, kutató, fejlesztő munkakörök aránya a Gépészmérnöki Kar és a Közlekedésmérnök Kar estén csökkent nagyobb mértékben, míg valamennyi kart figyelembe véve összességében nagyon picit nőtt.
- Általános változásként kezelhetjük, hogy a nem –tervező, fejlesztő és nem –kivitelező, gyártó, üzemeltető munkakörök aránya csökkent. A csökkenés a kivitelező, gyártó, üzemeltető munkakörök arányának növekedésével járt együtt.

Munkakör	KAROK								
	ÉMK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VBK	VIK	Együtt
Tervező, kutató, fejlesztő	42,8	60,0	32,4	–	27,8	100	40,9	55,1	44,3
Kivitelező, gyártó, üzemeltető	50,0	20,0	46,0	33,3	36,1	–	45,4	29,5	36,0
Kereskedelmi, üzletkötői	–	–	8,1	–	27,8	–	9,1	2,6	7,4
Adminisztratív	3,6	–	–	16,7	–	–	–	–	0,9
Tanácsadó	–	13,3	8,1	16,7	8,3	–	4,6	10,2	7,9
Egyéb	3,6	6,7	5,4	33,3	–	–	–	2,6	3,5

52. táblázat: 2002-ben végzetek munkaköre 2006-ban, karonként [%]

8.3. Vezetői beosztás, előrelépési lehetőség, elégedettség

A munkahellyel való elégedettséget számtalan tényező befolyásolhatja, amelyek közül olyan elemeket vizsgáltunk meg, mint az átlag feletti kereset, az előrelépési lehetőség, illetve a vezetői beosztás. Ezekről azt feltételezzük, hogy kedvező hatással lehetnek a munkahelyi elégedettségre.

Az a társadalmi szinten általános jelenség, miszerint a férfiak magasabb arányban töltenek be vezető pozíciót, végzetjeink esetében továbbra is érvényes. Míg a férfiak 15,7 %-a vezető, addig a nőknek mindössze 7 %-a (2003-ban végzeteknél 1 %, 2002-ben végzeteknél 10 % volt a különbség). A beosztottak száma átlagosan 11 fő, (a vezető beosztásban dolgozók 13 %-a a kérdésre nem adott választ). Az idén is a Végyszerműnöki és Bioműnöki Karon végzetek körében legmagasabb a vezetők aránya (27,7 %, 2003-ban 31 %), míg az átlagtól továbbra is jelentősen kisebb arányban töltenek be vezető pozíciót az építésműnökök (6,3 %), valamint a Villamosműnöki és Informatikai Karon végzetek (10,5 %). Megjegyzendő, hogy továbbra is az építésműnökök esetében legalacsonyabb azok aránya, akik egy-két éven belül szakmai / vezetői előrelépésben bíznak (35,5 %), ami nyilvánvalóan annak is köszönhető, hogy körükben eleve alacsonyabb a munkaviszonyban foglalkoztatottak aránya.

A 2004-ben végzetek 51,6 %-nak – saját bevallása szerint – egy-két éven belül lesz lehetősége valamilyen szakmai / vezetői előrelépésre. A kérdést először 3 éve tettük fel, azóta az előrelépésben bizakodók aránya először lépte át az 50 %-ot. A férfiak körében 6,9 %-kal magasabb az előrelépésben reménykedők aránya. Továbbra is igaz, hogy jelentős különbség van a már vezető és a beosztott pozícióban dolgozók előrelépési várakozásai között, ugyanis amíg a beosztottak 48,8 %-a, addig a vezetők 68,4 %-a érzi úgy, hogy egy-két éven belül előreléphet a ranglétrán. Leginkább a Közlekedésműnöki és az Építőműnöki Kar végzettjei reménykednek előrelépésben.

A válaszadók 3/4-e elégedett munkahelyével, közülük is leginkább az Építőműnöki és a Gépészerműnöki Karon végzetek. Legkevésbé az építésműnökök és a műszaki menedzserek elégedettek (az elégedetlenek csoportja tavaly óta nem változott). Míg az elégedettek 60 %-a, addig az elégedetlenek 28 %-a bizakodik karrierlehetőségekben.

Vezető beosztásban dolgozik	A végzés időpontja									
	1997.	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2002.Ú.	
	17	11	16	11	12	13	12	14	19	

53. táblázat: Vezető beosztással rendelkező végzetek, a végzés éve szerint [%]

Előrelépési lehetőség	A végzés időpontja			
	2002.	2003.	2004.	2002.Ú.
	44,7	47,3	51,6	47,3

54. táblázat: Végzetek előrelépési lehetősége, a végzés éve szerint [%]

Munkahelyével elégedett	A végzés időpontja							
	1997.	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.
	82	79	77	74	76	75	79	75

55. táblázat: Végzetten munkahelyükkel való elégedettsége, a végzés éve szerint [%]

Örömteli, hogy a 2002-ben végzetten körében első megkérdezésünk óta 6 %-kal nőtt a vezető beosztásúak aránya (a VBK és a GPK karokon 8-8 %-kal) és mérséklődött a nemek közötti különbség, mely 2006-ban a nők rovására 6,6 %. Továbbra is az átlagnál jelentősen kisebb arányban töltenek be vezető pozíciót az építészmérnökök, valamint a Villamosmérnöki és Informatikai Karon végzetten. Az előrelépés nemcsak a vezetők arányának növekedésében, hanem az átlagos beosztotti létszám emelkedésében is megmutatkozik. Amíg a 2002-ben végzetten esetén 2004-ben az átlagos beosztott létszám 21 fő volt (szórás 45 fő), addig 2006-ban az átlagos beosztott létszám 30 fő-re nőtt, igaz a szórás is 54 főre növekedett (a vezető beosztásban dolgozók 11 %-a a kérdésre nem adott választ).

Két évvel korábban a 2002-ben végzett férfiak körében 8 %-kal volt magasabb az előrelépést prognosztizálók aránya, mint a nőknél. Bár összességében 3 %-kal nőtt a karrier lehetőségben bizakodók aránya, a nemek között nagy átrendeződés figyelhető meg: míg a nők 23 %-a, addig a férfiak 53 %-a bizakodik előrelépésben. 2 évvel korábban több, mint 20 %-kal „jobban” bizakodott valaki, ha már vezetői munkakörben dolgozott, ez a különbség 18 %-ra mérséklődött (a már vezetők 63 %-a reménykedik további előrelépésben). Leginkább a Villamosmérnöki és a Gépészmérnöki Kar végzettjei reménykednek előrelépésben.

8.4. Méret, cégforma, tulajdonosi szerkezet

A végzettenek alkalmazó vállalatok méret szerinti megoszlása az 56. és 57. táblázatokban található. Az építészmérnökök mikrovállalkozások körében történő nagy arányú elhelyezkedése nem nőtt tovább, de továbbra is 80 % feletti. A korábbi évek adatainak megfelelően 500 fő feletti nagyvállalatoknál legnagyobb arányban a Vegyészmérnöki Karon végzettenek helyezkedtek el. Ez az arány az elmúlt évhez képest is nőtt.

A vállalat mérete	KAROK								
	ÉMK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VBK	VIK	Együtt
0-20 fő	42,2	82,8	34,7	35,6	15,9	20,0	7,4	16,7	31,0
21-50 fő	7,8	3,0	9,8	5,5	5,6	–	3,2	15,9	9,4
51-100 fő	5,9	3,7	11,0	5,5	18,7	–	11,7	6,2	8,4
101-500 fő	17,6	7,5	21,6	35,6	16,8	40,0	12,8	34,4	23,8
500 fő felett	26,5	3,0	22,9	17,8	43,0	40,0	64,9	26,9	27,5

56. táblázat: Végzettenek alkalmazó cégek méretei, karonként [%]

A vállalat mérete	A végzés időpontja							
	1997.	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.
0-20 fő	31	20	23	21	23	30	25	31
21-50 fő	9	10	9	9	16	14	14	9
51-100 fő	7	12	11	13	10	9	9	8
101-500 fő	23	21	22	25	22	18	22	24
500 fő felett	30	37	35	32	29	29	30	28

57. táblázat: Végzettenek alkalmazó cégek mérete, a végzés éve szerint [%]

A 2004-ben végzeteket alkalmazó cégek cégforma szerinti vizsgálata egyetemi szinten a tavalyihoz képest nem hozott lényeges változást. Továbbra is elsősorú a jogi személyiséggel rendelkező (Kft., Rt. stb.) cégek aránya, sőt ez kis mértékben nőtt is az előző évhez képest, főleg a közszféra rovására. A nem jogi személyiségű gazdasági társaságnál (6,7%), valamint a közszférában (10,3%) elhelyezkedő nők aránya nagyobb, mint a férfiaknál tapasztalt arány (3,4% illetve 3,9%).

A jogi személy munkáltatóknál dolgozók 94,5%-át munkaviszonyban foglalkoztatják. Ez az arány a nem jogi személy munkáltatóknál csak 55,6%, ezzel együtt a vállalkozók aránya esetükben 35,6%. A közszférában dolgozók 91,1%-át munkaviszonyban foglalkoztatják. Megállapíthatjuk, hogy a vállalkozóként dolgozók zömében jogi személyiség nélküli gazdasági társaságokban dolgoznak. A közszférában dolgozókon belül az adminisztratív munkakört bejelölők aránya jelentősen (esetenként 30%-kal) nagyobb, mint az egyéb munkáltatóknál, valamint az egyéb munkakörök több, mint felét is ők adták.

Kérdőívünkben a cégek tulajdonosi szerkezetére is rákérdeztünk. Az eredményt az 58. táblázat mutatja.

Tulajdonosi szerkezet	A válaszadók arányában
Többségében magyar	33,7
Többségében külföldi	47,9
Állami	5,4
Saját	12,5
Egyéb	0,5

58. táblázat: Végzeteket alkalmazó cégek tulajdonosi szerkezete [%]

A tulajdonosi szerkezet szerint a végzetek munkaerő-piaci státuszában nem találtunk lényegi különbséget, említésre csak az érdemes, hogy a többségében magyar tulajdonú cégeknél 4,2%-kal nagyobb a megbízási szerződéses és vállalkozóként „foglalkoztatottak” száma. A tulajdonosi szerkezet és a munkakör közötti összefüggéseket vizsgálva azt kaptuk, hogy a többségében magyar tulajdonú cégek jóval nagyobb arányban foglalkoztatnak tervező, kutató, fejlesztő munkakörben végzettjeinket, mint az egyéb tulajdoni kategóriába sorolt cégek.

A végzeteket foglalkoztató cégek telephelyét vizsgálva (59. táblázat) megállapítottuk, hogy a korábbi években kialakult arányok egyetemi szinten nem változtak, a fővárosban dolgozók most is a válaszadók közel 70%-át adják (60. táblázat).

A cég telephelye	KAROK								
	ÉMK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VBK	VIK	Együtt
Budapest	63,1	71,3	54,6	76,7	52,4	80,0	76,6	81,4	69,5
Megyei jogú város	22,3	16,3	19,9	–	35,9	20,0	11,7	11,2	16,4
Város	11,7	5,4	19,9	23,3	8,7	–	11,7	4,3	10,6
Község	2,9	7,0	5,6	–	2,9	–	–	3,2	3,6

59. táblázat: A 2004-ben végzeteket alkalmazó vállalatok telephelye, karonként [%]

A fővárosban dolgozik	A végzés időpontja								
	1997.	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2002Ú.
	77	71	72	72	73	70	70	69	69

60. táblázat: Fővárosi telephelyű cégnél dolgozók aránya, a végzés éve szerint [%]

Míg egy évvel korábban a Gazdaság- és Társadalomtudományi Karon végzettek, az idén a Villamosmérnöki és Informatikai Kar frissdiplomásai körében legmagasabb a budapesti telephelyű cégeknél elhelyezkedők aránya. Idén is a Gépészmérnöki és a Közlekedésmérnöki Karon végzetteket jellemzi legkevésbé a főváros-centrikusság. A 2002-ben végzett évfolyam esetén a cégek telephelyének megoszlása érdemben nem változott.

Cég telephelye	2002.	2002Ú.
Budapest	69,6	69,3
Megyei jogú város	13,9	8,2
Város	11,5	12,6
Község	3,1	7,6
Külföld	1,9	2,3

61. táblázat: A 2002-ben végzetteket alkalmazó vállalatok telephelye [%]

8.5. Mobilitás

A 2004-ben végzettek átlagosan 64 percet ingáznak naponta. Ez az érték lényegében megegyezik a 2003-ban végzett évfolyamnál mért értékkel (60 perc). Időben a legtöbbet a budapesti székhelyű cégek alkalmazottai utaznak (72 perc), utánuk a községekben, az egyéb városokban székelő cégek alkalmazottai (61 illetve 48 perc), majd legkevésbé a megyei jogú városokban működő cégek alkalmazottai utaznak (40 perc) és esetükben a legkisebb az utazási idő szórása is.

A 2002-ben végzett évfolyam munkába járással töltött ideje az elmúlt két év alatt nem változott.

A mobilitási hajlandóság az elmúlt 3 évben végzetteket vizsgálva lényegében nem változott. A 2002-ben végzettek 55 %-a, a 2003-ban végzettek 54,4 %-a, a 2004-ben végzettek 58 %-a költözne el, ha munkája megkíváná. A mobilitási hajlandóság az egzisztencia javulásával és a családi kötődések erősödésével (tartós kapcsolatok, gyerek, stb.) csökken, melyet a 2002-ben végzett évfolyam adatainál is megfigyeltünk. A korábbi 55,5 %-os érték 2 évvel később már csak 47 %.

A 2004-es évfolyamnál legkevésbé a mikro- és kisvállalkozókat jellemzi a mobilitás. A mobilitást elutasítók jövedelme mindössze 93 %-a az azt támogatókéhoz képest.

8.6. Nyelvismeret

A nyelvismerettel kapcsolatos kérdésünk a nyelvismeret szintjének, a munka során történő felhasználásának megismerésén túl arra irányult, hogy az idegen nyelvet munkájuk során aktívan használók mire használják azt (fordítás, társalgás, tárgyalás). Az alapszintű nyelvismeretre nem kérdeztünk rá, mert annak munka során történő használhatósága a munkáltatók számára általában nem kielégítő.

A felmérés pillanatában az egy főre jutó nyelvvizsgák (középfokú, felsőfokú) száma 1,30 volt, 2003-ban végzetteknél 1,36, 2002-ben végzetteknél pedig 1,35 volt. Kijelenthetjük tehát, hogy a 2004-ben végzettek átlagos nyelvismerete a végzés után másfél évvel megegyezik a korábban mértékkel. Érdemes megemlíteni, hogy a válaszadók 30 %-a kettő (ez megegyezik az egy évvel korábbival), míg 2,8 %-a három (ez 1,5 %-kal alacsonyabb az egy évvel korábban mért értéknél) nyelven beszél.

A végzettek legnagyobb részének angol nyelvből van igazolt nyelvtudása: 78,7 %-uk beszéli ezt a nyelvet közép vagy felső szinten (egy évvel korábban 60,3 %, két évvel korábban 62,5 %), továbbá ugyanilyen szintű nyelvtudása van német nyelvből a válaszadók 44,7 %-ának (egy évvel korábban 29,36 %, két évvel korábban 32,57 %). Ezek alapján kijelenthetjük, hogy az angol és német nyelven a végzettek által beszélt nyelvek közötti részarányát tekintve a korábbi két vizsgálathoz képest jelentős mértékű növekedést tapasztalunk. Mindez

összefüggésben van azzal, hogy a 2004-ben végzetek jelentős része valószínűleg már eleve magasabb szintű nyelvtudással került be az egyetemre, s a felvételi adatok, valamint a hallgatói felmérések eredményei is azt mutatják, hogy a felsőoktatásba bekerülő fiatalok egyre nagyobb hányada rendelkezik legalább egy középfokú nyelvvizsgával. A 2005/2006-os tanévben BSc-képzésben résztvevő elsőéves hallgatók körében a legalább középfokú nyelvvizsgával rendelkezők aránya 58,8 % volt, míg egy 2001-es vizsgálat során minden második nappali tagozatos hallgató tartozott ebbe a csoportba.³³

A nyelvvizsga különböző szintjeit tekintve a középfokú nyelvvizsgák aránya 85,9 %, a felsőfokúaké 14,1 % volt, mely utóbbi a korábbi években mért értékénél 2-3 %-kal magasabb. A legtöbbször által beszélt nyelvekből legnagyobb arányban felsőfokú nyelvvizsgával rendelkezők a francia nyelvet beszélők körében találhatók. Igaz az előző évhez képest 2-2 %-kal visszaesett az angol és a német nyelv munka során történő használatát jelző mutató, továbbra is ezt a két nyelvet használják a munka során leggyakrabban a válaszadók. A francia nyelv használatára 4 %-kal nőtt.

Nyelv	Angol	Német	Francia	Egyéb	Együtt
Középfokú	87,6	85,0	69,6	72,4	85,9
Felsőfokú	12,4	15,0	30,4	27,6	14,1

62. táblázat: A nyelvvizsgák szintenkénti megoszlása [%]

Nyelv	Angol	Német	Francia	Egyéb
Az adott nyelvet beszélők hány %-a használja	81,1	46,2	29,0	34,4
A végzettek hány %-a használja	67,5	22,6	0,9	2,1

63. táblázat: Az idegen nyelvet használók aránya [%]

A végzettek nyelvtudása a használat célját tekintve 37 %-ban a fordítást, 34 %-ban a társalgást, 29 %-ban a tárgyalást segíti.

A nemek közötti „nyelvtudás-párbajban” most is magasabb arányban rendelkeznek a férfiak angol nyelvvizsgával, mint a nők, igaz, a tavalyi 6,8 %-kal szemben most a különbség a felére csökkent. A németet, a franciát és az egyéb nyelveket a nők jelentősen magasabb arányban beszélik a férfiaknál, továbbá az egy főre jutó nyelvvizsgák száma is magasabb a nőknél (1,41 a nőknél és 1,28 a férfiaknál). A végzettek nyelvtudását tekintve a GTK-n és a VBK-n végzettek a legeredményesebbek.

8.7. Jövedelmi viszonyok

A jövedelmi adatok vizsgálatánál csak a munkaviszonyban, megbízási szerződéssel foglalkoztatottak és a vállalkozók adatait elemeztük. A jövedelemmel nem, vagy csak részben rendelkezők torzították volna megállapításainkat. A kérdőívben rákérdeztünk a 2005. évi bruttó keresetre, a 2006. február havi bruttó átlagkeresetre, és az egyéb pénzbéli és természetbeni juttatásokra. A kapott értékeket a 64. és a 65. táblázatban mutatjuk be. A táblázatokban az egyéb juttatások átlaga azon adatok átlaga, ahol az egyéb juttatásról a kitöltő nyilatkozott, és az nem nulla érték volt.

³³ Gábor Kálmán, Szemerszki Marianna, Tomasz Gábor: 2006-ban felvett BSC hallgatók - kutatási zárójelentés; Felsőoktatási Kutatóintézet, 2006.

		KAROK								
		ÉMK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VBK	VIK	Együtt
2006. februári kereset	Átlag	210 160	176 840	225 750	270 260	219 650	268 000	211 250	312 530	248 990
	Szórás	76 291	78 255	91 425	102 608	50 791	67 559	72 164	118 869	106 876
2005. év 1 havi bruttó átlagkereset	Átlag	194 100	158 640	200 060	260 020	202 610	265 960	205 830	296 710	232 160
	Szórás	75 331	63 137	79 927	75 794	52 868	63 664	64 152	111 692	100 023
2005. év 1 havi egyéb juttatások	Átlag	20 840	26 090	27 350	25 210	17 260	66 500	26 880	30 860	27 500
	Szórás	28 661	33 718	27 902	28 585	15 815	79 995	24 410	35 587	32 540
2005. év 1 havi átlagjövedelem	Átlag	208 740	187 880	229 370	290 320	218 730	361 450	212 160	322 780	260 530
	Szórás	81 640	72 137	83 682	97 446	52 019	103 702	77 030	129 254	113 276

64. táblázat: A 2004-ben végzetek jövedelmi viszonyai, karonként [Ft]

		KAROK								
		ÉMK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VBK	VIK	Együtt
2006. februári kereset	Átlag	240 930	198 440	305 500	360 750	341 640	325 170	279 400	383 160	314 530
	Szórás	99 415	108 840	130 910	97 985	194 481	152 923	106 524	187 924	163 271
2005. év 1 havi bruttó átlagkereset	Átlag	242 750	171 920	295 310	313 560	331 080	343 400	283 120	370 647	306 348
	Szórás	101 997	70 735	114 650	144 716	151 920	180 630	111 427	201 908	162 255
2005. év 1 havi egyéb juttatások	Átlag	40 160	24 870	37 370	49 600	27 250	21 500	21 930	27 710	29 990
	Szórás	47 730	26 660	33 206	17 472	22 556	20 349	15 186	28 510	30 225
2005. év 1 havi átlagjövedelem	Átlag	300 040	201 620	336 730	469 910	358 080	396 000	305 410	384 462	341 899
	Szórás	128 105	66 206	125 652	101 338	158 862	172 501	120 806	154 751	147 552
2003. év 1 havi átlagjövedelem	Átlag	197 076	191 554	193 632	258 675	274 692	–	205 576	272 969	232 211
	Szórás	80 243	89 855	110 541	119 262	196 618	–	96 632	16 282	138 685

65. táblázat: A 2002-ben végzetek jövedelmi viszonyai, karonként [Ft]

	2004.	2005.	2003-2005.
GDP növekedés [%] ³⁴	4,9	4,2	9,3
Fogyasztói ár-index növekedés [%] ³⁵	6,8	3,6	10,6
Reál jövedelem növekedés [%]			33,13
Reál jövedelem növekedés [Ft]			76 920
Nominál jövedelem növekedés [Ft]			109 688

66. táblázat: A 2002-ben végzetek jövedelmi viszonyainak változása

Ahogy a 66. táblázatból is látjuk a 2002-ben végzetek jövedelme 2 év alatt 33 %-kal nőtt. A 2005-ös jövedelmi adatok kari bontását megvizsgálva megállapíthatjuk, hogy valamennyi kar meghaladta az ÁFSZ statisztikája szerint a szakterülettel összehasonlítható (egy) foglalkozás átlagjövedelmét, bár az építészmérnökök esetén a két érték igen közel van egymáshoz.

³⁴ Dr. Ligeti Csák, Dr. Pozsonyi Pál: Bruttó hazai termék 2005. (Előzetes adatok II.); Központi Statisztikai Hivatal, 2006., Forrás: <http://portal.ksh.hu/pls/ksh/docs/hun/xftp/idoszaki/gdpev/gdpevelo05.pdf>

³⁵ Demecs Lászlóné, Kollár Beáta, Kozma Lajosné, Mészáros Andrea, Mináry Borbála, Sármany Erzsébet: Fogyasztóiár-indexek 2005.; Központi Statisztikai Hivatal, 2006., Forrás: <http://portal.ksh.hu/pls/ksh/docs/hun/xftp/idoszaki/fogyar/fogyar05.pdf>

Kar	Foglalkozás FEOR kódja	Foglalkozás	2002-ben végzettek bruttó havi jövedelme	ÁFSZ adat (valamennyi korcsoportra) ³⁶
ÉMK	2124	épitőmérnök	300 040	264 795
ÉPK	2123	épitészmérnök	201 620	201 274
GPK	2117	gépészmérnök	336 730	308 688
GTK	2511	közgazdász	469 910	334 362
KSK	2122	közlekedési mérnök	358 080	289 717
TTK	2141	fizikus	396 000	281 095
VBK	2115	vegyészmérnök	305 410	302 958
VIK	2133	szoftverfejlesztő, informatikus	384 462	323 346

67. táblázat: A 2002-ben végzetek jövedelmének összehasonlítása ÁFSZ adatokkal

A 2002-ben végzetek között a Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar valamint a Gépészmérnöki Kar volt hallgatói produkáltak a legintenzívebb jövedelem növekedést: 2 év alatt az átlag jövedelem (nominál) 81, illetve 73 %-kal nőtt.

Tavalyi felmérésünkben, a 2003-ban végzeteknél egyetemi szinten mintegy 10.000 Ft-os átlagos reálbér növekedésről számoltunk be. Idei adataink alapján, a 2004-es évfolyamra elmondhatjuk, hogy a helyzet némiképp romlott. Figyelembe véve a 3,6 %-os inflációt ³⁷, csekély, mintegy 10.000 forintos átlagos reálbér csökkenésről beszélhetünk a 2003-ban végzett évfolyam adataihoz képest. A szellemi foglalkozásúak – KSH terminológia szerint – számított havi bruttó átlagkeresete 2005-ben 222.768 Ft ³⁸ volt. Az átlagos országos helyzethez képest tehát átlagos végzettségünk továbbra is kedvező helyzetben vannak, azaz a BME diploma az átlagnál magasabb jövedelmet jelent, már a karrier legelején is. Sajnálattalunkra azonban meg kell állapítanunk, hogy a karok adatait vizsgálva az utóbbi kijelentésünk már nem igaz: négy kar adata nem éri el a szellemi foglalkozásúak országos átlagát.

A karok jövedelmi adatait vizsgálva megállapíthatjuk, hogy a különböző jövedelem mutatók ingadozása mellett a 8 kar végzettjei együtt értek el – az előző évfolyamhoz képest – kedvezőtlenebb jövedelmi pozíciót. Meg kell említeni, hogy az Építészmérnöki Kar végzettjeinek jövedelmi helyzete szintén romlott, ám a többi karral nagyjából azonos mértékben, ami azt is jelentheti, hogy a korábbi évek csak erre a karra jellemző negatív tendenciái megállnak. A Gazdaság- és Társadalomtudományi Kart és a Természettudományi Kart (kellő adat hiányában) figyelmen kívül hagyva elmondhatjuk, hogy az év nyertese a Gépészmérnöki Kar volt, esetükben mind a három – nem származtatott – jövedelem mutató növekedett; míg mindhárom mutatóban rontó kar volt a Közlekedésmérnöki Kar és a Vegyészmérnöki és Biomérnöki Kar.

A 2006. évi tavaszi Műegyetemi Állásbörze látogatói ³⁹ által az elvárt jövedelem átlagosan bruttó 280.000 forint volt. Három év tapasztalat után a válaszadók 520.000 forintot szeretnének keresni. Ez másfél év munkatapasztalatot figyelembe véve 400.000 forintot jelentene. A 2002-es évfolyamnál a bruttó jövedelem 2 év alatt 109.000 forinttal nőtt. Megállapíthatjuk tehát, hogy a jövedelemmel és annak növekedésével kapcsolatban a pályakezdekők elvárásai túlzóak.

³⁶ Állami Foglalkoztatási Szolgálat: Foglalkozásonkénti alapbér- és kereset átlagok korcsoportonként, a nemzetgazdaságban, 2005., Forrás: www.afsz.hu/resource.aspx?ResourceID=stat_egyen_i_berek_2005_fogl.pdf

³⁷ Dr. Balogh András, Baksay Gergely, Deményné Lehel Zsuzsa, Freid Mónika, Friss Péter, Holka Gyula, Jávorszkyne Nagy Anikó, Kátainé Marosi Angéla, Kelemen Nóra, Kenyeres László, Molnár Beatrix, Németh Eszter, Simon Lászlóné, dr. Pintér Mária, dr. Szabó Zsuzsanna: A KSH jelenti Gazdaság és társadalom 2006/1., Központi Statisztikai Hivatal, 2006., Forrás: <http://portal.ksh.hu/pls/ksh/docs/hun/xtfp/gyorjel/el20601.pdf>

³⁸ Deményné Lehel Zsuzsa, Főző Judit, Kovácsné Balásfalvi Ágnes, Molnári Erika, Vasas G. Szilvia: Főbb munkaügyi folyamatok 2005. január-december; Központi Statisztikai Hivatal, 2006., Forrás: <http://portal.ksh.hu/pls/ksh/docs/hun/xtfp/idoszaki/fmf/fmf0512.pdf>

³⁹ Fortuna Zoltán: A 2006. évi tavaszi Műegyetemi Állásbörze a látogatók és a kiállítók véleménye alapján; Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Diákközpont 2006., 34. táblázat, Forrás: www.sc.bme.hu/content/10/Felmeresek/allasborze/BME_allasborze_2006_tavaszi.pdf, számított adatok

A szórás és az átlagérték mellett értékes információval szolgálhat a keresetek eloszlása, melyet a 68. táblázat mutat.

2005. év 1 havi bruttó átlagkereset	KAROK								
	ÉMK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VBK	VIK	Együtt
101 ezer Ft alatt	8,7	20,9	2,3	6,8	2,8	–	–	1,2	4,6
101-150 ezer Ft	5,2	13,6	9,8	–	–	19,0	9,6	6,7	7,4
151-200 ezer Ft	17,4	33,6	12,9	31,8	13,2	19,0	17,6	4,0	14,4
201-250 ezer Ft	28,7	19,1	15,2	–	16,0	–	27,2	9,5	16,0
251-300 ezer Ft	28,7	12,7	25,8	22,7	19,8	–	9,6	22,5	20,1
301-400 ezer Ft	8,7	–	15,2	6,8	26,4	–	13,2	21,3	15,0
401-500 ezer Ft	–	–	15,9	31,8	16,0	61,9	22,8	17,4	15,4
500 ezer Ft fölött	2,6	–	3,0	–	5,7	–	–	17,4	7,1

68. táblázat: A 2002-ben végzetek 1 havi bruttó keresetek megoszlása 2005-ben, karonként [%]

Összehasonlítva a 2004-ben végzett férfiak és a nők átlagkeresetét, megállapítható, hogy egy nő, férfi kollégája keresetének átlagosan mindössze 76 %-át keresi. Talvány ez az arány még 72 % volt. A nőkre vonatkozó jövedelem szórása férfi kollégáikénak 63 %-a, ami arra enged következtetni, hogy a nőknek kisebb esélyük van kiugró jövedelemre, mint férfi társaiknak. Az ÁFSZ országos statisztikája⁴⁰ szerint 23 %-os az eltérés a szellemi foglalkozású nők és férfiak jövedelme között, a férfiak javára. Ezek szerint a BME végzettjei között mért érték megfelel az országos átlagnak, bár az országos átlag és a felmérésünk adatai között az az óriási különbség, hogy végzettjeink karrierjük elején állnak, azaz a nőknek kevésbé van lehetőségük férfi társaikéhoz hasonló karrier befutására; a munkáltatók, ezt már jó előre – a munkaviszony első másfél évében – rögzítik a jövedelmi viszonyokban (is). A 2002-ben végzett férfiak és a nők átlagkeresete között nőtt a különbség a 2004-es felmérés adatához (80 %) képest, a nők csupán 67 %-át keresik férfi társaik jövedelmének, a nők átlagkeresetének szórása pedig mindössze 32 %-a a férfiakénak.

A jövedelmi adatokat nyelvtudás szerint vizsgálva megállapíthatjuk, hogy a középfokú nyelvvizsgálóval rendelkezők és saját bevallásuk szerint azt valamire használtak 2006. februári átlagkeresete (247.192 Ft) mindössze 85 %-a felsőfokú nyelvvizsgálóval rendelkezőkénak (290.331 Ft). A felsőfokú nyelvvizsgálóval rendelkezők 89 %-a munkája során használja is nyelvtudását, míg a középfokú nyelvvizsgálóval rendelkezőknél ugyanez az arány 73 %. Megállapíthatjuk tehát, hogy a használt nyelvtudást a munkaadók jelentős mértékben díjazták.

Felmérésünk szerint azok, akik tanulmányuk során igénybevettek valamilyen állami támogatást 257.930 Ft havi átlagjövedelemre tettek szert, míg akik nem vettek igénybe 272.740 Ft-ot kerestek. Ha elfogadjuk azt az érvelést, hogy az állami támogatásokból csak abban az esetben maradt ki hallgató, ha szociális támogatást sem kapott és ez egyenes arányban van a szociális helyzetével, akkor kijelenthetjük, hogy a tanulmányok során jó anyagi helyzetű hallgatók több jövedelemre tettek szert a végzés utáni 1-1,5 évben.

Azoknak, akik részben munkajövedelemből finanszírozták egyetemi tanulmányaikat, átlagosan nagyobb jövedelmük volt 2005-ben.

A cégek telephelye szerint vizsgálva (69. táblázat) a 2004-es évfolyam kereseti adatait megállapíthatjuk, hogy hazai viszonylatban Budapest és a többi település között jövedelmi törés van, mely a korábbi évekre egyáltalán nem volt jellemző és a 2002-es évfolyam felmérése sem ezt az eredményt mutatja.

Átlagkereset	Budapest	Megyei jogú város	Egyéb város	Község	Külföld
2002-ben végzetek (2006-ban)	299 110	425 260	343 100	292 740	756 510
2004-ben végzetek	240 280	216 770	204 950	218 500	415 590
2003-ben végzetek	236 624	203 275	282 064	278 886	
2002-ben végzetek	218 169	182 650	240 399	251 973	

69. táblázat: A felmérték átlagkeresete a végzés utáni 1-1,5 évvel (és 3-3,5 évvel), a cégek telephelye szerint [Ft]

⁴⁰ Állami Foglalkoztatási Szolgálat: Foglalkozásonkénti alappér- és kereset átlagok korcsoportonként, a nemzetgazdaságban, 2005., Forrás: www.afsz.hu/resource.aspx?ResourceID=stat_egyeni_berek_2005_isk_vegz

A várakozásoknak megfelelően a vezető beosztásban dolgozók keresete nagyobb, mint a nem vezetőké, bár korábbi felméréseinkhez képest ez a különbség a 2004-es évfolyam esetén meglehetősen kicsi: 11.810 Ft. A 2002-es évfolyamnál a vezetők és a beosztottak közötti különbség jóval nagyobb: 71.576 Ft volt. Az Erasmus ösztöndíjban részesültek átlagkeresete 20.314 Ft-tal volt több társaikénál.

A 2004-ben végzetek szakmájuk erkölcsi és anyagi presztízsének megítélése és a jövedelmük között egyértelmű összefüggés van: minél inkább úgy tartja valaki, hogy szakmáját erkölcsileg és/vagy anyagilag elismerik, annál többet keres. A 2005. évi átlagjövedelmet alapul véve a végzetek véleménye mindkét presztízsnél a közepesen elismert és a jól elismert közé esik. Az erkölcsi presztízsnél a legnagyobb mértékben elismert – jól elismert – közepesen elismert – rosszul elismert – a legkisebb mértékben elismert válaszlehetőségeknél, egy lépcső átlagosan 40.994 Ft-ot jelent, ugyanez az anyagi presztízs megítélésénél 46.782 Ft-ot. Megjegyezzük, hogy a válaszlehetőségek közötti távolság közel sem tekinthető azonosnak. A kétfajta elégedettség szétválasztásának – melyről korábban írtunk – némileg ellentmond, hogy a jövedelmi viszonyokra vetítve ilyen hasonlóságokat találtunk.

A 2004-ben végzetek 36,9 %-a nem első munkahelyén volt a felméréskor. Az első munkahelyváltások valószínű oka a kedvezőbb jövedelem, a váltók 22.703 Ft-tal keresnek többet, mint állást nem váltó kollégáik. A további munkahelyváltások mögött már nem (csak) a kedvezőbb jövedelem húzóerő, mert a harmadik illetve további álláshelyet betöltők jövedelme rosszabb, mint az egyszer munkahelyet váltóké.

A mellékállást vállalók motivációja feltehetően a kedvezőbb jövedelem elérése volt. Összevetve 2004-es évfolyamban a mellékállást vállalók jövedelmét (232.900 Ft) a nem vállalkókéval (263.000 Ft), azt mondhatjuk, hogy a mellékállásokra valószínűleg (jóval) az átlag alatti jövedelmek miatt kényszerültek a végzetek (és nem mondjuk a szabad idő kihasználására), de még a mellékállással sem sikerült azt a jövedelmi szintet elérni, amit a mellékállást nem vállaló végzetek elértek egy főállással. Ez a megállapításunk igaz a 2002-ben végzett évfolyamra is.

Az átlagkereseten felüli egyéb pénzbeli és természetbeni juttatásoknál számos választ adtak a megkérdezettek, melyeket csoportosítottuk. Az eredményeket 70. táblázat mutatja.

Juttatás	Említés aránya
étkezési támogatás	47,9
utazási költségtérítés, kedvezmény	23,8
mobiltelefon használat	13,5
biztosítás, egészségügyi ellátás	10,3
cégautó használat	8,9
emelt külföldi napi díj	8,6
időszaki pénzjutalom	5,7
vállalati kirándulás, üdülési csekk	4,9
prémium	4,6
13. havi munkabér	4,0
bónusz	3,7
sporttámogatás	3,4
továbbképzés támogatása (ösztöndíj)	3,4
cafeteria rendszer	3,4
ajándékutalvány, tárgyjutalom	2,6
laptop, számítógép	1,7
Internet előfizetés	1,7
munkaruha, ruhapénz	1,4
lakhatási támogatás	1,4
osztalék, részvény	0,9
fekete fizetés	0,9
vállalati kölcsön	0,6
nyelvpótlék	0,3
energia-hozzájárulás	0,3
mozgóbér, teljesítménybér	0,3
kedvezményes banki szolgáltatás	0,3
pályázatok	0,3
megbízási díj	0,3

70. táblázat: A végzettek kereseten felül kapott egyes pénzbeli és természetbeni juttatások említésének aránya [%]

9.

Mellékletek

9. Melléklet

9.1. Képzési területek és kibocsátások 2004-ben ⁴¹

ISCED területek	Végzettség száma országosan		Végzettség	Végzettek száma ^(b)	
	Főiskola	Egyetem		BME	Országos
Főterület					
Alterület					
Művészetek Formatervezés		178	okl. ipari termék- és formatervező	43	43
Társadalomtudományok Közgazdaságtan	2 ^(a)	2042 ^(a)	okl. közgazdász gazdálkodási szakon	0	1728 ^(a)
Üzleti élet és irányítás Management és igazgatás	8228	1119	okl. műszaki menedzser	88	160
Fizika tudományok Fizika	3	115	okl. mérnök-fizikus	29	29
Matematika és statisztika Matematika		72	okl. matematikus	11	46
Számítógéptudomány Számítógéptudomány	547	670	okl. mérnök-informatikus	209	242
Mérnöki tudományok Mechanika és fémmunka	887	322	gépészmérnök (főiskola) okl. gépészmérnök	48 132	721 223
Energetika és villamosságtan	20		energetikai mérnök (főiskola)	20	20
Elektronika és automatizálás	763	261	okl. villamosmérnök	261	261
Vegyipar	8	163	okl. biomérnök okl. vegyészmérnök	52 69	52 99
Járművek	219	114	okl. közlekedésmérnök	114	114
Építészet és építéstudomány Építészet és várostervezés	314	246	okl. építészmérnök	194	194
Építőmérnöki és építéstudomány	174	158	okl. építőmérnök okl. földmérő és térinformatikai mérnök	151 7	151 7
Környezetvédelem Környezetvédelmi technológia	172	266	okl. környezetmérnök	21	142
Összesen:	11335	3684		1449	2504
(a): az oszlop összesen nem tartalmazza					
(b): tartalmazza a külföldi állampolgárok számát is					

⁴¹ Besenyei Roland, Csécsiné Mária Érnöke, Kotán Attila, Kozma-Lukács Judit: Statisztikai Tájékoztató Felsőoktatás 2004/2005; Oktatási Minisztérium Közgazdasági Főosztály Statisztikai Osztály, 2005.,

Forrás: www.okm.gov.hu/letolt/felsoo/stat_felsoo_2004_2005.pdf, számított adatok

9.2. A 2004-ben végzettek kérdőíve

Tisztelt Válaszadó!

Köszönjük, hogy ezen kérdőív kitöltésével segíti munkánkat! A kérdőívet visszajuttathatja hozzánk anonim válaszbörítékben, vagy a lap alján található fax-számon. Amennyiben kényelmesebb Önnek, a kérdőívet a www.sc.bme.hu/vegzettek2004 oldalon is kitöltheti és elküldheti nekünk. Kérjük, hogy a kitöltés során a több választ felkínáló kérdések esetében az Önre leginkább jellemző vagy az Ön által leginkább jellemzőnek tartott **egy választ** jelölje be a válaszlehetőség előtti négyzet beikszelésével.

I. Család

1. A válaszadó neve:	☐ férfi	☐ nő
2. Szülei lakóhelye:	☐ Budapest	☐ megyei jogú város
	☐ egyéb város	☐ község
3. Jelenlegi lakóhelye:	☐ Budapest	☐ egyéb város
	☐ megyei jogú város	☐ község
		☐ külföld:
4. Van-e (részben) saját lakása:	☐ van ☐ nincs	
	Ha nincs lakása:	
	☐ a szüleivel lakik	☐ albérletben lakik
	☐ egyéb:	
Mennyit költ(ött) 2006 februárjában saját lakhatására?		
lakbérre:	Ft	rezsire:
		Ft
5. Van-e házastársa, vagy élettársa?	☐ van	☐ nincs
6. Van-e gyermeke?	☐ igen, fő	☐ nincs
7. Kérjük, becsülje meg – a tanulmányai teljes idejére vonatkoztatva –, hogy miből finanszírozták egyetemi tanulmányait! (Itt több pont is bejelölhető, összesen 100 %!) Az egyes kategóriákon belül X-szel jelölje azokat a támogatási formákat, amelyeket igénybe vett, felhasznált tanulmányainak finanszírozásához.		
Családi támogatás:	%	
Állami támogatás:	%	
	Állami támogatás kategóriáiban	
	☐ tanulmányi ösztöndíj	
	☐ rendszeres szociális támogatás	
	☐ lakhatási támogatás	
	☐ köztársasági ösztöndíj	
	☐ Bursa Hungarica ösztöndíj	
	☐ Esélyt a Tanulásra Közalapítvány ösztöndíja	
Munkajövedelem:	%	
Diákhitel:	%	
Egyéb támogatás:	%	
	Egyéb támogatás kategóriáiban	
	☐ vállalati ösztöndíj / tanulmányi szerződés	
	☐ egyéb (kérjük, nevezze meg):	
8. Tanulmányai során részesült-e ERASMUS ösztöndíjban?	☐ igen	☐ nem
Ha igen, hány százalékban tudta hasznosítani a külföldön tanultakat?%	

II. Tanulmányok, vélemények, továbbképzés

9. Kar, szak megnevezése, ahol végzett:	
10. Mennyire érzi felhasználhatónak az egyetemen tanultakat munkájában?	
☐ elengedhetetlen	☐ részben használható
☐ jól használható	☐ alig használható
☐ egyáltalán nem használható	
☐ nem tudom, nem dolgoztam még a szakmámban	
11. Milyennek látja szakmája:	
erkölcsi presztízsét	anyagi presztízsét
☐	a legnagyobb mértékben elismert szakmák közé tartozik
☐	a jól elismert szakmák közé tartozik
☐	a közepesen elismert szakmák közé tartozik
☐	a rosszul elismert szakmák közé tartozik
☐	a legkisebb mértékben elismert szakmák közé tartozik
12. Véleménye szerint mi volt az egyetemi képzés legnagyobb erőssége?	
☐ gyakorlatban jól használható ismereteket adott	
☐ szakmai szemléletet és gondolkodásmódot adott	
☐ erős elméleti alapokat adott	
☐ a szakmai ismereteken túlmutató ismereteket adott (pl. mérnökök esetén: pénzügyi, jogi, szervezési, kommunikációs ismeretek)	
☐ a képzésnek nincs kiemelhető erőssége	
☐ egyéb (kérjük, nevezze meg):	
13. Véleménye szerint mi volt az egyetemi képzés legnagyobb hiányossága, gyengesége?	
☐ nem korszerű és/vagy nem elégséges mértékű szakmai ismereteket tanítottak	
☐ kevés vagy gyenge volt a szűken vett szakmai anyagokon túlmutató ismeretek közlése (pl. mérnökök esetén: pénzügyi, jogi, szervezési, kommunikációs ismeretek)	
☐ kevés volt a szakmai gyakorlati lehetőség	
☐ alacsony szintű volt vagy nem bizonyult elégségesnek a nyelvtanulási lehetőség	
☐ sok olyan ismereteket oktattak, amelyet a gyakorlatban nem tudok használni	
☐ a képzésnek nincs kiemelhető gyengesége	
☐ egyéb (kérjük, nevezze meg):	
14. Szükségesnek tartja-e saját továbbképzését? ☐ igen ☐ nem	
Ha igen, milyen formában képzei el? Csak a legfontosabb válaszlehetőséget jelölje meg!	
☐ újabb diploma megszerzése	☐ vállalati képzések (workshop, előadás, tréning stb.)
☐ PhD, DLA	☐ tanfolyam ☐ önképzés
☐ egyéb (kérjük, nevezze meg):	
Ha igen, milyen tartalmú továbbképzést képzel el? Csak a legfontosabb válaszlehetőséget jelölje meg!	
☐ szakirányú	☐ nem szakirányú műszaki
☐ gazdasági, illetve menedzsment ismeretek	☐ jogi ☐ nyelvi
☐ egyéb (kérjük, nevezze meg):	
15. Részt vett-e 2005. december 31-én valamilyen továbbképzésben? ☐ igen ☐ nem	
Mennyit költött 2005-ben önmaga továbbképzésére? Ft
Mennyit költött 2005-ben munkáltatója az Ön továbbképzésére? Ft-tal támogatott
..... óra munkaidő kedvezményben részesített Ft-tal támogatott

III. Munkahely (2005. december 31-én)

16. Státusza (2005. december 31-én):	☐ munkaviszonyban foglalkoztatott ☐ nappali tagozatos hallgató ¹ ☐ megbízási szerződéssel fogl. ☐ munkanélküli ² ☐ vállalkozó ³ ☐ egyéb: ☐ doktorandusz a(z) Egyetemen ¹
17. Hogyan helyezkedett el?	☐ ismerősök, család segítségével ☐ újsághirdetés alapján ☐ egyetemi, tanszéki kapcsolat alapján ☐ állásbörzék segítségével ☐ online állásközvetítő oldalak segítségével ☐ személyzeti tanácsadó cégek segítségével ☐ tanulmányi szerződés alapján ☐ felsőoktatási karrier irodák segítségével ☐ munkaügyi központ segítségével ☐ egyéb úton:.
18. Hány hónap telt el az államvizsgája után, amíg első munkahelyét megtalálta?	☐ már az egyetemi évek alatt sikerült munkahelyet találnom hónap
19. Kapott-e az egyetemen segítséget elhelyezkedéséhez?	☐ nem ☐ igen, éspedig: módon
20. Szükségnek tartotta volna?	☐ igen ☐ nem Ha szükségesnek tartotta volna, akkor milyen formában? (Itt több pont is bejelölhető!) ☐ egyéni karriertervezés ☐ motivációs levél írás ☐ állásközvetítés ☐ személyiségfejlesztő tréning(ek) ☐ cégeladások, gyárlátogatások ☐ próbainterjúk, szimulált AC-k ☐ felkészítés az interjúra ☐ álláskeresést segítő kiadványok ☐ egyéb:
21. Hányadik munkahelyén volt 2005. december 31-én?	☐ 1. ☐ 2. ☐ 3. ☐ legalább 4.
22. Szakmájában dolgozott 2005. december 31-én?	☐ igen ☐ nem ☐ részben
23. Nyelvtudása és fokozatai:	Munkája során használja? Ha igen, mire?
..... nyelvből: ☐ közép ☐ felső	☐ nem ☐ igen ☐ fordítás ☐ társalgás ☐ tárgyalás
..... nyelvből: ☐ közép ☐ felső	☐ nem ☐ igen ☐ fordítás ☐ társalgás ☐ tárgyalás
..... nyelvből: ☐ közép ☐ felső	☐ nem ☐ igen ☐ fordítás ☐ társalgás ☐ tárgyalás
24. Beosztása 2005. december 31-én:	☐ beosztott ☐ vezető: beosztottal
25. Elégedett volt-e a munkahelyével 2005. december 31-én?	☐ igen ☐ nem
26. Munkahelyén 1-2 éven belül kínálkozik-e szakmai / vezetői perspektíva az Ön számára?	☐ igen ☐ nem

¹ Ha Önre ezen pont vonatkozik, kérjük a további kérdéseknél csak a 19-20., 23., 29., 35-36. kérdésekre válaszoljon!

² Ha Önre ezen pont vonatkozik, kérjük a további kérdéseknél csak a 18-20., 23., 29-30. és a 36. kérdésekre válaszoljon!

³ Önre ezen pont vonatkozik, kérjük ne válaszoljon a 24. és a 26. kérdésre!

27. Milyen munkakörben dolgozott 2005. december 31-én?	
☐ tervező, kutató, fejlesztő	☐ gazdasági, pénzügyi ☐ adminisztratív ☐ tanácsadó
☐ kivitelező, gyártó, üzemeltető	☐ kereskedelmi, üzletkötői ☐ egyéb:.....
Mik voltak a munkaköréhez, munkaterületéhez kapcsolódó főbb feladatai?	
.....	
28. Fő munkahelye mellett volt-e mellékállása 2005. december 31-én? ☐ igen ☐ nem	
29. 2006. február havi bruttó átlagkeresete ⁴: ezer Ft
2005. évi összes bruttó keresete: ezer Ft
Munkában töltött hónapok száma 2005-ben: hó
30. Sorolja fel az átlagkeresetén felüli 2005-ben kapott egyéb pénzbeli és természetbeni juttatásokat ⁵:	
.....	
Adj meg, ezen juttatások havi pénzbeli értékét: ezer Ft	
31. Cégének telephelye 2005. december 31-én:	☐ Budapest ☐ egyéb város ☐ külföld ☐ megyei jogú város ☐ község
32. A vállalat (vállalkozás) mérete, ahol dolgozott 2005. december 31-én:	
☐ 0-20 fő ☐ 21-50 fő ☐ 51-100 fő ☐ 101-500 fő ☐ 500 fő felett	
33. A munkahelyét adó vállalkozás milyen iparágban, területen működött 2005. december 31-én?	
.....	
34. Cégének formája:	☐ jogi személyiségű gazdasági társaság (Kft., Rt., ZRt.) vagy szövetkezet
Tulajdonosi szerkezete:	
☐ többségében magyar	☐ saját/családi tulajdonú
☐ többségében külföldi	☐ egyéb:.....
☐ állami (önkormányzati) tulajdonú vagy többségű	
☐ jogi személyiség nélküli gazdasági társaság (Bt., Kkt.) vagy egyéni vállalkozó	
☐ közszféra (közalkalmazottak, köztisztviselők esetén)	
☐ civil szféra (alapítvány, egyesület)	
☐ egyéb (kérjük, nevezze meg):	
35. Átlagosan mennyi időt töltött a lakhelye és munkahelye közti utazással? percet
36. Hajlandó lenne-e elköltözni, ha munkája vagy cége azt igényelné?	☐ igen ☐ nem

Nyereményjáték (részletek a kísérőlevélben)

Jelige:	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	Azonosító:	☐ ☐ ☐ ☐ ☐
---------	---	------------	--

A Műegyetemen 2004-ben végzett évfolyam utókövetéses vizsgálatát az Oktatási Minisztérium 0014/2005. nyilvántartási számú pályázata segítségével valósítjuk meg.

⁴ *Bruttó átlagkereset:* a személyi jövedelemadót, az egészségbiztosítási és nyugdíjjárulékot, valamint a munkavállalói járulékot is tartalmazó alapbér és egyéb jogcímenen fizetett kereseti elemek (bérpótlék, kiegészítő fizetés, prémium, jutalom, 13. és további havi fizetés) összege.

⁵ *Egyéb pénzbeli és természetbeni juttatások:* külföldi kiküldetésnek a munkabér összegét meghaladó díjazása, a lakhatási költségtérítés, az étkezési térítés, munkába járás költségének térítése, a saját használatra biztosított cégautóval kapcsolatos költségtérítések, a jubileumi jutalom, a tárgyjutalmak.

9.3. A 2002-ben végzettek kérdőíve

Tisztelt Válaszadó!

Köszönjük, hogy ezen kérdőív kitöltésével segíti munkánkat! A kérdőívet visszajuttathatja hozzánk anonim válaszborítékban, vagy a lap alján található fax-számon. Amennyiben kényelmesebb Önnek, a kérdőívet a www.sc.bme.hu/2002benvegzett oldalon is kitöltheti és elküldheti nekünk. Kérjük, hogy a kitöltés során a több választ felkínáló kérdések esetében az Önre leginkább jellemző vagy az Ön által leginkább jellemzőnek tartott **egy választ** jelölje be a válaszlehetőség előtti négyzet beikszelésével.

1. A válaszadó neme:	☐ férfi	☐ nő
2. Kar, szak megnevezése, ahol végzett:	
3. Jelenlegi lakóhelye:	☐ Budapest	☐ megyei jogú város
	☐ egyéb város	☐ község ☐ külföld
4. Van-e (részben) saját lakása:	☐ van	☐ nincs
5. A diplomaszerezést követően szerzett-e új végzettséget igazoló bizonyítványt, részt vett-e bármiféle tanfolyamon, munkahelyi vagy egyéni képzésen, továbbképzésen?	☐ igen	☐ nem
Kérjük, részletezze az Ön által szerzett végzettségeket, képzettségeket, plusz ismereteket:		
.....		
Jelenleg szükségesnek tartja-e saját továbbképzését?	☐ igen	☐ nem
6. Státusza (2005. december 31-én):	☐ munkaviszonyban foglalkoztatott	☐ vállalkozó ¹
	☐ megbízási szerződéssel fogl.	☐ munkanélküli ²
		☐ egyéb.....
7. Hányadik munkahelyén volt 2005. december 31-én?	☐ 1.	☐ 2. ☐ 3. ☐ legalább 4.
8. Szakmájában dolgozott 2005. december 31-én?	☐ igen	☐ nem ☐ részben
9. Beosztása 2005. december 31-én:	☐ beosztott	☐ vezető: beosztottal
10. Munkahelyén 1-2 éven belül kínálkozik-e szakmai / vezetői perspektíva az Ön számára?	☐ igen	☐ nem
11. Fő munkahelye mellett volt-e mellékállása 2005. december 31-én?	☐ igen	☐ nem
12. Milyen munkakörben, munkaterületen dolgozott 2005. december 31-én?	
13. A munkahelyét adó vállalkozás milyen iparágban, területen működött 2005. december 31-én?	
14. 2006. február havi bruttó átlagkeresete³:	ezer Ft
2005. évi összes bruttó keresete:	ezer Ft
Munkában töltött hónapok száma 2005-ben:	hó
15. Sorolja fel az átlagkeresetén felüli, 2005-ben kapott egyéb pénzbeli és természetbeni juttatásokat⁴:	Adja meg, ezen juttatások havi pénzbeli értékét: ezer Ft	
16. Cégének telephelye 2005. december 31-én:	☐ Budapest	☐ egyéb város
	☐ megyei jogú város	☐ község ☐ külföld
17. Átlagosan mennyi időt töltött a lakhelye és munkahelye közti utazással? percet	
18. Hajlandó lenne-e elköltözni, ha munkája vagy cége azt igényelné?	☐ igen	☐ nem

¹ Ha Önre ezen pont vonatkozik, kérjük ne válaszoljon a 9. és a 12. kérdésekre!

² Ha Önre ezen pont vonatkozik, kérjük csak a 14., 15., 18. kérdésekre válaszoljon!

³ **Bruttó átlagkereset:** a személyi jövedelemadót, az egészségbiztosítási és nyugdíjjárulékat, valamint a munkavállalói járulékat is tartalmazó alapbér és egyéb jogcímenen fizetett kereseti elemek (bérpótlék, kiegészítő fizetés, prémium, jutalom, 13. és további havi fizetés) összege.

⁴ **Egyéb pénzbeli és természetbeni juttatások:** külföldi kiküldetésnek a munkabér összegét meghaladó díjazása, a lakhatási költségtérítés, az étkezési térítés, munkába járás költségének térítése, a saját használatra biztosított cégautóval kapcsolatos költségtérítések, a jubileumi jutalom, a tárgyjutalmak.

Nyereményjáték (részletek a kísérlévlben)

Jelige: ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	Azonosító: ☐ ☐ ☐ ☐ ☐
---	---

A Múgyetemen 2004-ben végzett évfolyam utókövetéses vizsgálatát az Oktatási Minisztérium 0014/2005. nyilvántartási számú pályázata segítségével valósítjuk meg.

Küldetésünk:

a hallgatók, valamint a friss- és néhány éve végzett, diplomás szakemberek, és az őket alkalmazni kívánó cégek számára a találkozási és kapcsolatfelvételi lehetőségek különböző formáinak megteremtése.

Igyekszünk a lehetőségek széles palettáját biztosítani, hogy **ne csak megtaláld és megszerezd, de meg is tudd tartani „álmaid állását”!**

Ha fontos, hogy

- olyan szakirányt válassz, amely leginkább megfelel az érdeklődésednek,
- megfelelő szakmai gyakorlatra tegyél szert,
- megismerd a szakterületeden működő cégek elvárásait,
- a Téged érdeklő vállalatokról minél többet megtudj és találkozhas képviselőikkel,
- a diploma megszerzése után végzettséggeddel könnyen elhelyezkedhess,
- a kizemelt cégnél Te legyél a „nyerő” jelentkező.

akkor keress meg minket!
Jelentkezz adatbázisunkba!

1111 Budapest, Műgyetem rkp. 3., K ép. I / 52.

Telefon: (06 1) 463 3845, (06 1) 463 3831

Fax: (06 1) 463 3844

karrier@sc.bme.hu

www.karrier.bme.hu, www.allasborze.bme.hu

İK BME DIÁKKÖZPONT

Karrier Iroda

Keresel?

**Segítünk
megtalálni
az igazit!**

